

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2.40
Nu se dă pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Telefon pentru creș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adresa
trafic.

Mulțumite publice și Loc de
schis costă fiecare bir 20 lit.
Manuscrisuri nu se în-
poiază.

Povestea solidarității.

Pe cum am spus, într'un număr recent, noi nu putem adera, cu nici un preț, la modul terorist cu care, de un timp încoace, comitetul național și organul său oficial au pornit să facă și să propage teoria solidarității naționale. Și stăruim să ne explicăm definitiv asupra acestui punct, nu numai pentru a apăra un privilegiu îndeobște recunoscut al presei contimporane și nu numai pentru a dovedi imposibilitatea și inutilitatea practică a acestui cuvânt de ordine, în felul cum s'a lansat, dar și pentru a respinge categoric un procedeu, înapoiat sub raportul progresului social, și din pricina căruia o dezvoltare normală a stărilor publice și o afirmare completă a tuturor forțelor de acțiune pot fi primejduite.

Cercetând mai întâi credințele comitetului, exprimate în această chestiune în ultimele sale manifestări și mai cu seamă cu prilejul supărător al criticelor noastre la adresa stagnării multilaterale a vieții politice, am văzut cu surprindere, că aceste credințe se resumă la ideea, că solidaritatea înseamnă o supunere oarbă, a tuturor Românilor din acest Regat, nu numai la principiile noastre politice fundamentale, dar la înșeși persoanele muritoare, desemnate a reprezenta aceste principii, indiferent de calitatea, vocațiunea și talentul lor. Ca o urmare firească onoratul comitet preconizează apoi erezia, că oricine ar îndrăzni să aibă o concepție deosebită în materie politică și ar cuteza s'o manifeste; ori cine ar avea o nemulțumire, fie relativă la rezultatele insuficiente ale luptei, fie privitoare la tactică și la modul de a-și înțelege, de pildă, deputații noștri datoria lor, — săvârșește o încercare de a știrbi autoritatea organelor și a conferinței naționale și e vrednic de exclusiune din comunitatea politică a neamului românesc.

Vin apoi solidarității cu organul oficial și se pun cu un program întreg în serviciul acestei idei și, în tonul unei încredere suverane, declară că »nu admitem (nici un fel de disidență pe această temă ci solidaritatea națională o considerăm ca supremă necesitate a vieții noastre. Cine păcătuiește în contra ei, păcătuiește în contra neamului.« Și dăi înainte cu spiritul ireductibil de solidaritate națională și cu inevitabila disciplină de partid...

Să anticipăm mai întâi o constatare. În forma asta, cam confuză, în care oficialii noștri pun chestiunea și își confundă personalitățile lor scumpe cu principiile sau cu calitatea de mandatar naționali, ce o reprezintă, e toată rătăcirea. Căci, fără în-
doială, solidaritatea în felul de a ținea cu

credință la un program de idei sau la încheierea tuturor forțelor luptătoare într'un singur partid românesc, nimeni n'o combate. Dar a lăsa liberă eugetarea și supusă spiritului vremii, a îndemna la o mișcare mai intensă, a schimba formele de dragul unor isbânde de fond, a pune și depune bărbați de încredere și a le cântări valoarea în raport cu îndatoririle ce au luat asupra lor, sunt tot chestiuni de amănunt, cari se impun presei conducătoare a opiniei publice și cari nu au nici un amestec cu marea cauză a solidarității. Un popor care fuge de controlul public, un comitet național, care este inaccesibil unor bune îndrumări, sau observații întemeiate din afară, înseamnă că are o concepție îngustă sau încăpăținată a solidarității. A socoti o părere bună, drept o tentativă în privirea »autorității«, numai din pricina că nu a emanat dela izvor oficial, înseamnă o presumpțiune nereserioasă. Cu sau fără voia comitetului național, poporul nostru nu trăește în cadrul conducerii lui pe toată linia. Orizonturile se deschid, trebuințele cresc, viața se ramifică, fiecare individ mai de seamă ajunge un factor de muncă, de îndemnuri și ar fi o sarcină din cale afară grea, ca unii să se culce și să se lase tot greul în cărca unui comitet, fie el cât de solidar și cât de disciplinat.

Asupra acestora socotim că există acum deplină claritate în lumea normală. Mai cu seamă zierele noastre ar trebui să fie scutite de amenințări de aceste, de o adevărată brutalitate, căci o campanie împotriva unui ziar, pentru că nu vrea să fie de acord cu toate infirmitățile organice ale vieții politice, înseamnă o lipsă completă de civilizație și o nenorocită barbarie.

Credeam că adevărul acesta nu va mai avea nevoie să fie susținut mai mult decât cu probe logice. Avem însă atâtea probe așa zicând istorice, că ziaristica noastră, în clipe de rătăcirii politice, a pus totdeauna buna chibzuială și dreptul criticii mai presus de orice solidaritate și disciplină falsă și a trecut chiar, triumfând, de-asupra ei.

Pentru că să facem să înceteze odată orice rezonanță sucit în această privință, ne vom mărgini la unul din cazurile, mai proaspete în amintirea comitetului.

La 1 Ianuarie 1902, răspunzând unei trebuințe politice, un mănunchiu din cei mai viguroși tineri ai neamului nostru s'au grupat la un loc și au scos ziarul »Libertatea« din Orăștie. Iar în program și-au fixat și dâșii raportul lor față de faimoasa solidaritate, care încă de pe atunci își arăta

dinții și, în câteva trăsături de condei, au stabilit următoarea linie de atitudine;

„Cât privește programul politic înșus, e de prisos a-și mai accentua: stăm pe baza comună a singurului program național și pe baza conferențelor naționale. De-altfel vom ca »Libertatea« să fie o tribună liberă, în înțelesul bun al cuvântului. În ea se va da loc discuțiilor politice serioase, fie pro, fie contra noastră, și nu se vor închide coloanele ei nici chiar discuțiilor îndreptate întru revizuirea uneia, sau alteia din hotărârile existente, principiile sau de tactică ale conferențelor naționale, întru a-le aduce în consonanță cu spiritul și trebuințele timpului. De dragul formelor, nu vom jertfi niciodată esența“.

Iată aici dar programul unei foi cu misiuni de luptă politică națională. Iar aceia, cari în acest chip știu să facă deosebirea între forma solidarității și rezerva opiniilor libere, aceia cari au iscălit acest program al »Libertății« au fost tinerii noștri luptători: Dr. G. Adam, Dr. V. Bontescu; Dr. Lucian Borgia; Dr. Nicolae Comșa; Dr. Aurel Cosma; Ilarie Chendi; Dr. G. Măcelar; Dr. Tit Malai; Dr. Valer Moldovan (mă rog!); Ioan Moța; Dr. Victor Onișor; Dr. Gavril Suciu; Dr. O. Vasu; Dr. Alexandru Vajda-Voevod și Dr. Aurel Vlad.

Neapărat, programul acesta, care a fost totdeauna și al nostru, absolut în toate, și ar trebui să fie programul tuturor ziarelor noastre, n'a rămas un simplu ideal, pre cum rămân de obicei programele solidarității, ci a fost înfăptuit de grabă. Tinerii s'au așternut pe o muncă pozitivă și au inaugurat o direcție nouă, opusă în mare parte direcțiunii vechi a comitetului național. Curentul vechiu, cu Dr. Rațiu și Pop de Băsești în frunte, este supus unei critici temeinice, din pricina încetinei de acțiune și mai cu seamă din cauza rău interpretatei solidarității, care și pe atunci se distingea cu pretențiile ei, deoarece de câte ori politica oficială slăbește, ea caută să se ascundă, pe semne, sub scutul solidarității.

Pare-că urmărim un articol din »Tribuna« de astăzi, unul din acele primeniteare, cari au exasperat așa de mult comitetul, când cetim seria de articole ale dlui Aurel Vlad asupra »direcției nouă« a tinerilor în contra bătrânilor:

»Direcția politică, al cărei reprezentant fruntaș a fost și regretatul Dr. Rațiu, nu se mai poate susține. Ori cum și oricât

se vor opinti doctrinarii noștri, situația în care ne aflăm pretinde, în mod imperativ, căutarea și aflarea mijloacelor de sanare... Astăzi neorientarea este ca nealțădată. Solidaritatea politică a oamenilor noștri politici este o frază deșartă, cu care le place a se amăgi. În realitate ea numai în nelucrare se manifestează. Când e vorba de a nu face nimic, suntem de perfect acord. A persista însă mai departe ar fi cea mai mare crimă față de națiune. Trebuie să ne aruncăm în luptă, căci numai prin luptă ne putem ralia. Și decât să ne suprimăm convingerile noastre în viitor, mai bine să ne desfacem de aceia, pentru cari idealul e, de a nu face nimic și căroră supremă înțelepciune este a sta locului. Cu aceasta datorim suntem principiilor noastre și binelui poporului.»

Iată cum se făcea critică, în anul Domnului 1903, onoratului comitet și iată ce just se răspundea din partea dlui Vlad la amăgirile făcute în numele solidarității. Și glasul tinerimei a pătruns. În contra vechei »Tribune«, care a căzut, cu toată oficialitatea ei, exact ca și »Lupta« din motive de solidaritate rău înțeleasă; în contra maicii preacuvioase din Brașov; în contra partidului și a ideii de solidaritate, — în urma acestei mișcări logice și convingătoare Aurel Vlad s'a ales deputat la Dobra.

Iată aici o frumoasă biruință a convingerilor, eșite în mod fatal din cadrele formelor seci ale solidarității inactive și îmbătrânite, pe care triumfătorul dela Dobra, dl Vlad, a caracterizat-o atunci energic în articolul său »alea jacta est.«

»Nutream totdeauna speranța, că ne va succeda a convinge pe cei »lași la frunte și la spete« și pe cei ceva »mai copti la cap« decât suntem noi tinerii, că activitatea este unica cale, pentru a eși din impas. Încercările noastre au fost zădarnice. După doi ani de sfortare, atât eu, cât și ceilalți con-

soși de principii, am trebuit să facem dure-roasa constatare, că »cei lași la frunte și la spete« sunt copti-copti, până la stadiul ce vine după coacere și că de o conclucrare cu greu mai poate fi vorba. Așa încât eram și suntem puși înaintea alternativei, de a face solidaritate cu aceia, cari nu vreau, sau nu pot să munciască, sau să ne desfacem, urmându-ne cărările proprii. Dintre două rele am ales pe cel mai mic. Incontestabil, frângerea solidarității este un rău, dar zace un rău și mai mare în aceea, că durmim și stăm cu toții în nepăsare. Și fără îndoială, o activitate parțială, pe lângă desconsiderarea solidarității, este de preferat unei dormiri solidare.»

Cu cuvintele aceste din apostrofa »Libertății« și-a tinerilor din jurul dlui Vlad s'a identificat »Tribuna« noastră și pe atunci. Cu modul acesta de-a judeca în materie de solidaritate ne-am condus și de atunci încoace. Și ce folos, că Braniște brillă și pe atunci în »Drapelul«, numind mișcarea independentă dela Dobra »o insultare a partidului și a actualei lui conduceri!« Ce folos și ce temeii de crezare serioasă mai putea avea în fața acestei izbânde politice, — care constituia o faptă, — neputincioasa mărturisire a »Gazetei« din Brașov, că actul dela Dobra ar fi fost »o încercare puerilă, o pernicioasă direcțiune de a băga vrajbă și desbinare în partidul nostru și a slăbi legăturile de disciplină și de solidaritate«? Dată fiind constatarea istorică, recunoscută, că dela fapta aceasta contra unei solidarități impotente, derivă toată faza activității politice, mult mai cu înțeles, de mai târziu, ce rost mai are, în sprijinul teoriei solidarității de astăzi, acea înclinare a comitetului de-atunci de-a socoti fapta d-lui Vlad și consoșii aproape ca o tradare, în tot cazul ca »o deserțiune tocmai în momentul, când steagul partidului avea mai mare lipsă de alipirea și solidaritatea în jurul său«?

Ei bine, nul Vorbe, forme deșarte și o nouă invocare a solidarității, ca scut al mizeriilor interne și ca amăgire pentru acoperirea slăbiciunilor dovedite din nou, — atâta e totul și de data asta! Cu noi și cu mișcarea mai nouă de regenerare a spiritului public, se repetă aceeași farsă, care s'a manifestat cu întâia mișcare împotriva tiraniei solidarității false pornită de dl Vlad. În coloanele noastre nu se scrie nici cu o iotă mai violent, mai nedrept, sau mai antinațional decât se scria în »Libertatea« d-lui Vlad împotriva comitetului, în care și pe-atunci își odihneau zilele de viață politică aproape aceleași figuri de astăzi. O singură schimbare însă desigur s'a făcut. D-nii Vlad, Vaida și alții au trecut și ei singuri în comitet și vremea se pare că i-a contopit în multe privințe, i-a făcut să schimbe păreri fundamentale asupra libertății politice a unui organ și asupra dreptului absolut de a-ți înfăptui și apăra convingerile. Astăzi d-lor iscălesc programe oficiale și fac mărturisiri de solidaritate, cari se izbesc în capete cu ideile lor din »Libertatea« și cu faptul istoric dela »Dobra«...

Nouă nu ne pare rău. Consecvența e pe partea noastră. »De dragul formelor, nu vom jertfi niciodată esența«. Am spus-o cu toții odată. Acum formula asta a solidarității ne aparține numai nouă.

Disolvarea parlamentului român. Din București ni se telegrafiază: Azi după amiază s'a întrunit Camera și Senatul, cari își luaseră vacanța până astăzi.

Deschizându-se ședința, ministrul-președinte Carp a dat cetire autografului de numire a noului guvern și imediat și decretului de disolvare a Corpurilor legiuitoare.

Alegerile vor începe la 16 Februarie v.

Majestatea Sa la Budapesta. Ziarul litografiat »Budapesti Tudasito« este informat că M. Sa împăratul va veni în cursul luni următoare

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Luni seara.

Catrino Vălean.

Jurnalele sânt pline cu numele unei servitoare din jurul Batei-de-Criș. Se scriu coloane despre această fetiță de 14 ani, care nu știe vorbi decât românește și n'a fost niciodată la școală.

Când era mai mică, s'a pomenit odată, cum era la hotar cu vitele, că încep să sboare în spre ea tot felul de pietre, găteje, fără s'o lovească însă. S'a speriat și a rupt-o la fugă — grămada de pietrii și lemne o întovărășă cu vuet și chiar crengile arborilor se aplecau în urmă-i, s'o atingă. Părinții au alungat-o dela casă, sătenii își făceau cruce când o întâlneau; ea ia drumul pribegiei, intrând ca servitoare pe unde putea. Dar nici aici nu avea rămânere. Ciudatul fenomen se repeta tot la 30 de zile, și stăpânii o alungau îngroziți. Biata copilă vagabonda dela stăpân la stăpân, urmărită pre-

tutindeni de aceea sabie a lui Damocle, care îi atârna neconținut asupra capului.

În sărbătorile Crăciunului fenomenul s'a repetat cu o furie ne mai pomenită. Bucăți de lemne și pietri mari se izbiau de zidurile, unde era servitoarea; oaspeții întruniți la cină s'au ridicat turburați dela mese, femeile au prins să țipe. Și, în vreme ce bărbații au ieșit cu revolvere să cerceteze împrejurimea, alarmând pe toți vecinii, femeile încercau să deștepte pe servitoarea, care ametea de spaimă. Târziu, după scrutări zadarnice de câteva ore, bărbații s'au întors zgriburînd, fără nici un rezultat, în vreme ce ploaia de lemne și pietri biciuia într'una pereții. Copila mărturisii plângând, că ea e pricina acestui fenomen ciudat, care a urmărit-o pretutindeni. Și se ruga cu lacrimi să nu-i dea drumul, căci lucrul nu se repetă decât odată la lună și obiectele asvârlite nu o ating niciodată, ci se opresc în totdeauna la picioarele ei. O trimiseră se aducă lemne pentru foc și câțiva bărbați o întovărășiră. Ploaia de pietre începu din nou; chiar în lemnărie bucățile de lemne se porniră pe un danț nebun, urnindu-se din loc și izbindu-se de pereți.

Sunt lucruri petrecute în prezența martorilor, cari au declarat, că pot să le întărească cu jurământ.

Știrea a produs în jurnale o senzație enormă. S'au scris articole de mai multe coloane; s'a alarmat străinătatea și reporteri au tăbărit din toate părțile să intervieveze pe aceasta copilă ciudată; întreprinzători dela marile circuri europene și americane au grăbit să ofere familiei mii de franci, angajând pe copila fenomenală în serviciul lor; fotografiile se îmbulziau de pretutindeni, să ia în serii cinematografice această minune a veacului. Sute de telegrame și scrisori sosesc la adresa domnului în casa căruia s'a petrecut lucrul. Cu toții vor să știe dacă lucrurile se petrecuseră aievea, neînțelegând rostul lor miraculos. Și Catrina, care nu știa decât românește a răspuns reporterului unei mari gazete, la întrebarea că ce senzație are în fața acestui fenomen:

— La început rid, pe urmă plâng; rid căci știu că obiectele ce sboară asupra-mi nu mă ating, pe urmă plâng, când mă gândesc că or să-mi dea drumul și trebuie să-mi caut iarăș stăpân!

Fabrică de parchete,

Cluj—Kolozsvár.

Fabrichează orice parchete din sterjar și carpen pe fond de asfalt.

Lucrări de chereștea în orice mărime, în lemn de stejar, carpen și brad.

Primeste prelucrarea completă a dusumelelor.

la Budapesta. Ziua plecării M. Sale nu s'a hotărât definitiv, dar se afirmă cu pozitivitate că va petrece la Budapesta vr'o trei săptămâni.

Cu prilejul audienței ce a avut ministrul Khuen-Héderváry în cursul zilei de ieri probabil să se li adus în discuție și programul acestei călătorii și a vremii ce va petrece Monarhul la Budapesta.

Contele Tisza în Arad. Consiliul comunal din Arad a hotărât în ședința sa de ieri că deputatul Aradului, contele Tisza, la sosirea sa care va avea loc la 28 Ianuarie n., oarele 12 din zi, să i-se facă o primire solemnă. La gară va fi salutat de o delegație de cetățeni, în frunte cu primarul orașului.

Seara va avea loc un banchet, iar a doua zi, Duminecă, va fi oaspele episcopului român Ioan I. Papp, care va da un dîneu în cinstea lui.

Sântem organizați. Așa se vede, că biroul central de organizare și îndrumare instituit (cu lefuri grase) de conferința națională din Budapesta și-a început activitatea de-a informa presa ungurească.

În ziarele ungurești citim anume că unul dintre deputații noștri va lua și el cuvântul în discuția băncii comune. Va declara că Români sânt mulțumiți cu banca comună, dar cer dela bancă să acorde institutelor noastre de credit un reescompt mai mare...

Despre presa românească — cum a observat, zilele trecute, confratele dela Brașov — biroul par'că nici nu știe că există...

Agitator grațiat. Se anunță din Timisoara: D Victor Orendi redactor și cunoscutul luptător naționalist german, fusese osândit într'un proces de agitație la 400 coroane amendă și două luni temniță de stat. Orendi a plătit amenda în bani, pentru pedeapsa temniței a cerut însă grație. Precum se anunță din Budapesta Majestatea Sa la propunerea guvernului, i-a iertat pedeapsa temniței.

Rămâne la urmă, că numai »mangriștii« trebuie să infunde temnițele.

Deschiderea dietei croate. Din Agram se telegrafiază că azi la orele 11 s'a deschis dieta provincială a Croației.

Opoziția croată-sârbească a început lupta îndată după citirea procesului verbal, cerând

Ei bine ce să crezi în fața acestei minuni? Întâi să nu fim prea încrezători, căci avem destule cazuri de trageri pe sfoară în acest gen. Mai anii trecuți în Pesta sburau pietrele asupra unui edificiu. Molestarea încetă însă după-ce poliția și miliția încunjurară casele învecinate. După scrutări de câte-va zile ailară o față isterică, pitită în ramii unui arbor, e de unde azvârlea pietricele. Un caz patologic, un act de răzbuinare poate, dar înșfârșit nimic supranatural.

Cu toate aceste supranaturalul nu se poate nega a priori în evenimente de acest soi. Înșuș Cesare Lombroso îl admite, fiind martor în repetite rânduri la fenomene de molestări spiritiste. Și nu se poate zice că celebrul criminolog ar fi fost un suflet credul! Cetești lumărmurit molestările spiritiste, la care el a fost martor. Într'o farmacie borcanele începură a se urni dela loc; descriau o curbă prin aer apoi se izbeau de pământ sfărâmându-se. Proprietarul farmaciei era de față, smulgându-și părul de disperare, Lombroso privia și el lumărmurit acest joc macabru, iar oamenii poliției stau cu brațele încrucișate, dânduși seama, că aici lucrează o putere ce nu are a face cu paragraful codului penal. Și borcanele își urmau danțul lor ciudat, părăsinduși odihna de pe pupitre și asvârlindu-se pentru a se sinucide, peste fărîmele de pe podele.

Explicația? Psihiatrii au și aici explicații precise: *auto-sugestia*, care se transmite celor din jur stăpânind pe toți de o potrivă.

Înțelegem telegrafia aceasta fără sârmă, când e vorbă de persoane stăpânite de cre-

îndreptarea lui, nefiind înregistrat că deputatul Lorkovics, în ședința din urmă, președintele n'a voit să-i acorde cuvântul.

S'a dat apoi citire adreselor și cererilor de suspendare a imunității.

Din Cameră. Discuția continuă în fața unui număr disparent de daputați, fără orice interesare a celor prezenți.

Înainte de a trece în ordinea de zi, președintele Berzeviczy a parentat, în cuvinte calde, pe repauzatul Ugron Gábor, propunând Camerei să depună o cunună.

La proiect au vorbit numai doi oratori. Discuția se va continua mâine.

Pentru „L'Independance Roumaine“.

„L'Independance Roumaine“ ziarul francez al partidului liberal din România, luând notă de apariția confratelui nostru autorizat din Arad, exclamă într'un exces de dragoste că îl va recunoaște, pe noul confrate ca pe: „singurul ziar al partidului național român“.

Nu ne prea importă ce recunoaște, ce nu recunoaște confratele din București, fiindcă vedem un lucru, că habar n'are de toată organizația vieții noastre politice. Cum? Celelalte ziare — să zicem chiar că ne exceptează pe noi cei excomunicați — cad acum și ele în categoria noastră? Celelalte ziare, nu sânt ale partidului?

Ziarul francez din București, evident, se pronunță neorientat în cauză și în privința asta, săvârșia poate un lucru mai cuminte și de sigur mai logic, dacă urma mai bine sfaturile pe cari i-le dă *singurul* ziar când spune la adresa fraților din țară: „trebuie să declarăm fără înconjur că un eventual amestec al fraților noștri din România în afacerile noastre politice l-am considera de vătămător intereselor noastre“. Nu admitem teza asta, una dintre multele contraziceri ce stăpânesc la noi mințile, o restricție totuș punem și noi pentru acest amestec: Cu simț și cunoștințe temeinice în chestiunile în cari te rostesti.

Evident, că cu o astfel de lipsă de orientare, ca și cea pe care o tradează confratele francez, îți este oarecum silă să și discuți. Nostim e însă, cătă bucurie naivă pune confratele autorizat în șirele cu care înregistrează „amestecul“ binevenit, aprobându-l din răspuțeri, că așa e... singurul ziar al partidului!

dinte preconcepte, sau cu un sistem nervos mai puțin rezistent. Dar între martorii oculari ai acestui fenomen nu putem crede să fi fost numai de aceștia. Și cum vine un om de talia lui Lombroso să constate că sânt multe cazuri de acest soi, pe cari știința omenească nu le poate explica?

Probabil și cazul Catrinei Vălean va fi o tragere pe sfoară ca multe altele similare; probabil psihiatrii îl vor ști chiar explica pe cale naturală, căci — se obișnuiește a se accentua în corespondențele gazetelor mari, cu multă emfază: — nu există puteri transcendente.

Se naște însă atunci întrebarea: Bine dlor, dacă dv. nu credeți în puterile transcendente, pentru ce ați alergat în ruptul capului să cunoașteți pe aceasta biată copilă isterică? Pentruce lumea cetește cu atâta febril interes acest caz când vorba e de o amăgire mai mult sau mai puțin iscusită?

Pentrucă — și răspunsul îl dă Shakespeare — sânt multe lucruri în cer și pe pământ, Horațio, la cari filozofia noastră n'a visat încă!

Dar în sfârșit să-i lăsăm și bucuria asta. Dacă asta și altele multe ce le vedem, sânt lucruri deșarte și de nimic, se vor evapora ele repede. Să vedem capitalul de idei și de talent ce ne aduce noul confrate, care a venit aici să ne concureze, asta e principalul! Căci fără acest capital, toate-s înzădar. „Lupta“, n'a început și ea sub aceleaș auspicii? A, poate locul a fost de vină. Cine nu-și aduce aminte de discuțiile cari au precedat întemeierii „Luptei“ asupra locului? Ni-se opusese și atunci chiar „disciplina“, fiindcă nu voiam să admitem ideia unui centru românesc în Budapesta. Cei drept, onorabili noștri confrăți din București erau și atunci pentru contra. Ei știau un lucru, că Budapesta, oraș mare și frumos, e capitală, cum să fie deci un oraș provincial, centru? Și iată, n'au trecut nici trei ani, și nu s'a dat dreptate. Și încă ce dreptate! Superstițioși cum sânt, fruntașii își închipuie acum, că nu mai asta i-a lipsit „Luptei“, că n'a fost în centru. Au adus-o deci la Arad.

Preconizasem tot atunci și pentru întâioară, așa numita idee de *romanizare* a fondului culturii noastre, unguir și hibrid, ideie, legată firește și ea de loc, căci un cult pentru Budapesta, repugna însăș ideia aceasta. Iacă-tă-l acum, organul autorizat, după noi, cu ideia de *romanizare* în program, despre care până ce-l chema „Lupta“ nu știa nimic.

Și n chipul acesta, huliți, elevetiți, dușmăniți, vorba e, că, confrății ne expropriară — nu-i vorba totdeauna tardiv — azi un gând, mâne o idee, ne imită în mod servil până și forma — rămân originali doar cu depeșile, felicitările, tămâierile reciproce, laudele și lingușirile, pe cari noi li-am eliminat și la cari în orice caz nici nu vom mai reveni.

Mai rămâne apoi clară necesitatea la care răspunde noul organ. E drept că în privința asta s'a căutat să se producă impresia că acțiunea „Tribunei“ ar urmări o dizidență ori chiar o dezertare și vedem că confratele francez și acum mai aiurează de calomniile plasate în București de cei cu conștiința vinovată. Căci, nu le putem cere — și asta sună la adresa celor mai mulți confrăți de dincolo — să ne și cetească; obișnuți cu obiceiurile fării, confrății nu ne prea citesc și mai ales nu sânt dispuși să dea crezământ cuvântului tipărit, astfel că *informația* dincolo se culege și acum, nu din presa noastră, nu din ceia ce se scrie, ci dela cutare *om de încredere*, care se învîrte des prin București și care isbutește uneori să seducă prin „informațiile“ sale lumea și asupra unui ziar, care-și făcea zilnic profesiile sale de credință... Ușor de închipuit cu cătă temeinicie se rostesc apoi cei mai mulți — căci de rostit totuș se rostesc! — în... chestia națională.

Iată, confratele francez își dă toată silința să-și convingă cetitorii că nu se poate admite o „dizidență în ceia ce privește programul și că mai ales din acest punct de vedere solidaritatea tuturor se impune“.

Dar cine, unde și când a vorbit aici de dizidență, de schimbare de program și de alte bazaconii, cari se discută cu un aer de ridicolă gravitate? Unui alt organ de dincolo i-se năzare, că ar dori cineva să facă un alt centru conducător și grăbește cu opinia că „nu se pot admite două centre conducătoare“... A susținut însă cineva lucrul ăsta? Oameni dar nu vedeți, că în cazul cel mai bun, nu știți de ce este vorba?

Nu este aici vorbă de altceva, iubiti confrăți, dacă vă interesează, decât de criticele, juste ori nejuste, pe cari „Tribuna“ s'a simțit datoare, conștiinței sale și unei conștiințe publice, să le aducă conducerii. Și este mai ales vorba acum de o imorală operă de răzbuinare ce se urzește împotriva ziarului nostru de cătră cei ce nu erau obișnuți cu adevărul, operă care nu s'a putut inaugura și acredita în sîmul comitetului, decât cu un aparat mârșav de invențiuni păcătoase, căci urzitorii ei împintenăți de interese personale meschine și de ambiții jignite, nu puteau să ne aducă nici o acuzațiune serioasă.

Dar coloanele noastre au fost la îndemână și până acum și vor fi și în viitor pentru toți oamenii bine intenționați, cari vor să și facă icoana reală a situației noastre interne atât de

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dectură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultatii dela orele 8-12 a. m. și 3-6 d. a.

dureroase, precum și a cauzelor cari au produs aceasta situație.

Noi în opoziție cu confratele „autorizat” recunoaștem ori cărui ziar românesc din regat, ori dela ceilalți frați subjugati dreptul de a se rosti în ori ce chestiune, chiar internă a noastră, dar așa „admit,” „nu admit,” „recunosc,” „nu recunosc,” asta este un fel autoritar de a judeca, pe care regretăm să-l relevăm tocmai la „L'Independence Roumaine” cu care aproape niciodată n'am fost în opoziție de idei, de vederi și de gusturi.

Chestiuni la ordinea zilei.

Voci ungurești despre memoriul d-lui Mihu. — Reformele militare.

Scriind despre memoriul d-lui Mihu, ziarele ungurești, de toate nuanțele, ne oferă un minunat prilej de a ne desmeteci bine și sănătos, de cumva ne-am fi lăsat ispitiți, fie și pentru o clipă numai, de iluzia unei probabile aplanări a enormelor contraste dintre credințele noastre și ciudățenia ce se chiamă mentalitate ungurească. Ne vom da seamă că până ca aceasta mentalitate să se desghiețe și să se pătrundă de lumina adevărilor politice și sociale moderne va trebui să îndurăm încă o lungă epocă de lupte îndârjite și necurmăte. Azi mentalitatea ungurească plutește încă prin văzduhul unor aspirații utopice și astrale și nici că arată vre-o inclinațiune de a se coborî la realitate.

Câteva pilduri ce ne trimit din înălțimea ei siderală vor ajunge pentru ca să ne dumirească. Iată de pildă însuș ziarul subvenționat și inspirat din anturajul guvernului, „Budapesti Napló”. Tratatând la loc de frunte în numărul său din urmă, memoriul d-lui Mihu, începe prin a exclama că în sfârșit se simte ușurat, văzând că primul ministru a refuzat ab ovo pretențiile cuprinse în memoriu. Căci, zice „B. N.” — înfăptuindu-se memoriul d-lui Mihu s'ar crea pur și simplu un stat românesc în teritoriul statului unguresc (căci nu înțelege ungar). De aici — raționează apoi — ar urma că:

Suveranitatea ungurească s'ar deslășui pe întinderea unei mari părți de țară, s'ar contura un federalism maghiaro-croat, despre care nu mai e nevoie să ne spună nici dl Mihu și nici presa românească, că ar însemna un stadiu vremelnic numai, după ce este doar mai presus de orice îndoială, că îngăduind acest lucru, nu ne vom opri aici, ci undeva, poate chiar și dincolo de hotarele federalismului deschis. E o temeritate fără pereche să prezinti unui guvern unguresc un astfel de memoriu. E o temeritate multiplă să îmbii în numele moderațiunii și drept puncte de împăcare diagrama acestei politici revoluționare mărturisite, căci condițiuni atât de nemaipomenite n'ar putea să le dicteze unor potrivnici subjugati nici chiar niște învingători triumfători. Iar dacă e îmbucurător faptul, că contele Khuen-Héderváry a desființat acest memoriu, pentru ca să fie și mai îmbucurător lipsește încă

desființarea grabnică a d-lui Mihu ca împăciuitoare.

După aceste mărturisiri sincere și foarte prețioase, organul guvernului se întreabă cu o nutră de naivă nedumerire, cari să fie cauzele că Românii le-au putut să le crească coarnele atât de mult, încât să cuteze să elaboreze *ultimate* de natura aceasta. Firește că acestea cauze trebuie căutate în regimul fericitei coaliții și mai cu seamă în politica *concesivă ce ne-a arătat-o contele Apponyi*. Halal de noi ceice sperăm o atitudine mai domolită din partea contelei Héderváry!

Primit în restul articolului apoi niște lămuriri demne de toată atențiunea, cari însă nu ne surprind nicidecum. Iată-le:

Dar aceasta nu însemnează și finirea acțiunii de pace. Nici vorbă! Trebuie numai să convingem dinastia că națiunea maghiară nu voiește și nici când n'a voit revoluția. Voim numai, ca țara noastră să și fie a noastră, sub sceptrul liabsburgic. Și trebuie să le dăm Românilor să înțeleagă, că nu vor afla aliat de seamă, împotriva noastră și că pretenția de pe vremea coaliției a fost numai o fantasmagorie goală. Atunci se vor da apoi condițiile primordele ale adevăratei posibilități l-a creiarea operei de pace și se va înfăptui și memorandumul realizabil. — puntea cea traică de aur.

Baza principiară o avem. E programul lui Khuen-Héderváry. Stat maghiar unitar, în care fiecă cetățean are aceleași drepturi, și Ungurul, și Românul și Slovacul, Sasul, și Ruteanul — toți deopotrivă. Fiecare cetățean e domnul aceluiaș domeniu de drepturi.

Compatrioții noștri români ar face bine dacă ar lua aminte că vremile trec și se schimbă. Nu caute aliați în afară ci, dragostea Ungurilor. *Și să nu-și închipue că dinastia ar privi ca bun serviciu federalizarea Ungariei*, care ar aduce și la noi curentul disoluțiunii din Austria. Convingându-se despre ce suntem și noi convinși: că și dinastia vede cel mai puternic sprijin al politicii sale în faptul că are la spate o Ungarie puternică și unitară, în care fiecare cetățean e mulțumit cu soarta ce i-s'a hărăzit.

Spre aceasta se îndreaptă și tendințele guvernului Khuen-Héderváry.

Da, spre aceasta se îndreaptă și tendințele guvernului Khuen-Héderváry, ele se desfac însă — din alte gânduri și bat spre ținte eterice și de neînăptuit, spre *imperiul celor 30 de milioane de Unguri, stăpânit de-o dinastie națională ungurească*. Și noi, totuși, mai sperăm că dinastia a pătruns, că urmărește și că înțelege cum să zădărnicească svârcolirile atât de nebune și de nefaste ale compatrioților noștri, năzuindu se cu tot dinadinsul să-și razime temelile tronului *pe dragostea neîmpărțită și pe credința tuturor popoarelor sale*, căci numai aici va găsi adevărata garanție a statorniciei sale.

„Nepszava”, scriind și ea despre memoriu constată cu o reacredință firească că dl Mihu ar fi vândut pretenția noastră la votul universal și tună și fulgeră pe urmă, după cunoscutul ei tipic arhivulgar.

Reformele militare.

În conferința de Sâmbătă a celor două guverne ale Monarhiei s'a primit în general proiectul reformelor militare. Asupra unor puncte de mai puțină importanță guvernele se vor întruni

din nou, probabil în timpul delegațiilor, când se va codifica întregul proiect.

Referitor la reforma codului militar, divergențele de păreri dintre cele două guverne par a se fi aplanat, cu învingerea principiului unității armatei, susținut din partea austriacă.

Guvernul nostru, după cum se știe a pretins introducerea limbii maghiare ca limbă oficială la auditoratele de pe teritoriul Ungariei.

Ne fiind primită din partea guvernului austriac noua pretențiune a Maghiarilor, care de astfel ar fi servit acțiunii de maghiarizare, guvernul maghiar a retras.

Se crede însă că în schimb va primi noi concesii militare de ordin inferior.

Și la acest proiect au rămas unele puncte nestabilite încă definitiv, cari vor forma, împreună cu celelalte, materialul de discuție al viitoarei conferințe.

Ziarelor maghiare le place a crede, că nici în privința limbii nu s'a ajuns la un acord definitiv. E mai mult o amăgire, căci din tonul desemnat al informației, se vede părerea de rău asupra nereușitei a guvernului,

Iarăși „moderații” noștri.

Budapesta, 21 Ianuarie.

De câteva zile, ținuturile românești sânt inundate de un „Calendar Național”, ce se împarte gratis celor cari îl vreau. Pe adresa unui avocat ungar din Șimleu s'au trimis 2000 de exemplare din acest calendar; pe adresa notarului public din Deva au sosit 2000 de exemplare; și mii de exemplare s'au trimis și în celelalte ținuturi românești, ca să fie împărțite.

Dar nu le vrea nimeni, căci e marfă proastă. Pagina întâi a calendarului are titlu unguresc „Nemzeti naptár”, și portretul ministrului-președinte Khuen-Héderváry. Pagina următoare, însă, ne dă și numele românesc: „Calendarul național pentru anul 1911. Editor: Întreprinderea calendarului național. Budapesta IV. Egyetem-tér 5 sz.”

Calendarul acesta vrea să facă propagandă pentru vremea nouă ce o să vină. Aduce portretul lui Khuen, dar vorbește despre Tisză:

„Cu mare încredere și cu mai mare așteptare privim la bărbatul care este un credincios fanatic al principiilor acestora (principiul muncii! N. Red.); și dea bunul Dumnezeu, ca să nu ne înșelăm în așteptările noastre, căci lipsa într'adevăr bate la ușă. A sosit clipa potrivită, ca să vină Mântuitorul...”

Calendarul, de altminteri e prost ticluit; are abia câteva pagini de povestiri proaste, două poezii nenorocite, câteva g'time fără rost. Mai are însă, la sfârșit, un articol „Era nouă” în care se vorbește despre „acțiunea de împăcare” a guvernului și i se aduc oamenilor stăpânirii cele mai exagerate laude pentru multele „ameliorări pe cari presa noastră sau nu le cunoaște sau nu voiește să le cunoască...”

Și spune între altele:

„La resortul de justiție e de prisoi să accentuăm spiritul uman și conciliant, de care e condus dl ministru de justiție față de noi Români, dovadă sistarea proceselor de agitație, forțate de guvernul precedent, precum și numeroasele grațieri ale condamnaților pentru delicta politice. (Minciuna! N. Red.)

Tocmai acestea au să convingă pe cei neaprecupați, pe cei de bunăcredință, despre *intențiile curate* ale actualilor noștri guvernanți, îndigetând totodată *prognosa* acțiunii de împăciuire... Toți cei de bunăcredință ar trebui să ia o atitudine corespunzătoare pentru înlesnirea operei de pace, în schimbul căreia nu ni se cere nici o jertfă etc...”

Aceste citate sânt de ajuns pentru a ne convinge că aveam de-a face cu o nouă acțiune a moderaților noștri, cari speră să poată pescui în apa tulbure de-acum. Speranța lor va fi însă zadarnică, căci Român cinstit nu va sta de vorbă cu acești samsari, chieme-se Mangra sau Babeș sau oricum altfel..

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de
mobile
Székely și Rét
din Marosvásárhely,
(Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincii bogata noastră colecție. La înțelegerea apart expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

Am lăsat pentru sfârșit chestiunea cea mai interesantă: Cine e autorului calendarului.

»Calendarul național« s'a tipărit în »Tipografia »Poporului Român« (D. Birăuțiu) din Bpesta. Numele tipografiei nu este indicat, dar ni-l trădează caracterele lui. Iar autorul e dl Dr. *Gheorghe Alexici*, profesor la academia orientală din Budapesta și omul tuturor stăpânirilor ungurești...

Iar în dosul dlui *Alexici* stau părintele vicar *Mangra* și »arele »impăciutor« *Dr. Emil Babeș*. Români cinstiți, ferțiți-vă de ei! — e —

„Ministerul pregătirii naționale“.

Supt titlul de mai sus, dl *Simion Mehedintzi*, profesor universitar, publică un important articol în ziarele din București. Articolul a fost scris cu prilejul numirii dlui *Nicu Filipescu* ca ministru de războiu și a fost viu comentat de toate ziarele.

Se afirmă că dl *Filipescu* are proiecte însemnate de reorganizare și amplificare a armatei române. Spre acest scop dânsul va cere un credit de 400 milioane corpurilor legiuitoare.

Iată articolul dlui *Mehedintzi*, care iscălește *Ioveja*.

Pentru individ cea mai înțeleaptă regulă de viață îmi pare a fi următoare: trăiește în fiecare zi, adunând puteri nouă, ca și cum clipa ce vine e gata să-ți aducă cea mai grea încercare a vieții. Concentrează-te în tine și veghiază mereu la datorii tale, căci nu se știe când va »veni ziua și ceasul.«

Pentru un stat de-aseamenea, lozinca cea mai cuminte e aceasta: pregătește-te, organizează-te zi și noapte ca și cum mâine dimineată ar trebui să intri în războiu. Lupta cu armele este »judicata de apoi« a țării. Atunci se vede toată puterea sau toată slăbiciunea unui stat. Atunci e ziua de scrâșnire a dinților pentru toți cei ce au avut datorii și nu le-au împlinit cum se cade...

De câteva ceasuri ne aflăm în fața unui guvern nou. Fără îndoială toate ministerele unui cabinet sunt însemnate. Capacitatea și energia lui se poate judeca după mai multe. Dar grija sa de prezent și de viitor se poate măsura mai întâi de toate după ministerul armatei.

Instituția aceasta, în care unii semidocti văd numai un semn de barbarie, o rămășiță a trecutului nepotrivită cu vremurile noastre, e din potrivă una din manifestările cele mai înalte ale progresului social modern.

Mai întâi, armata este instituția cea mai democratică. Averea, cultura, profesiunile, partidele politice și multe alte împrejurări ale vieții ne despart în cele deosebite. Singură slujba ostășească ne pune pe toți în aceeași linie și ne leagă de acelaș steag, cu acelaș jurământ. Mai ales la noi unde corpurile ofițeresc, în deosebire de alte țări, nu e recrutat dintre privilegiați, armata e cel mai vădit simbol al egalității cetățenilor. Dela frunțaș până la general, conducătorii armatei noastre nu sânt aleși și înaintați după boerie, ci după legi și servicii militare. Când *Vlad* capătă câteva trese la mână, orice *Jănică* sau *Eduard* sau *Ramiro* trebuie să încremenească cu mâna la chipiu. Peste toate și peste toți se ridică atunci dreptul superior al țării.

La al doilea rând, armata este școala cea mai a țării. Sătenii care nu încap la școlile rurale, precum și toți cei ce uită bruma de învățură câștigată în cele două sau trei clase primare, abia când sânt chemați sub steag învață ceva carte: abia atunci intră într-o școală cu adevărat democrată, în care feciorul proprietarului, al preotului, primarului, învățătorului, sau perceptorului, nu mai au nici un pas înaintea bietului *Vlad*.

La sfârșit, armata e și singura școală serioasă pentru educația lirică a maselor. Cine nu crede să privească recruții când sosesc

la cazarmă și să-i vadă iarăș după trei sau patru luni.

Iar dacă ne gândim că hotarul unui stat nu e linia roșie trasă pe o hartă, ci e puterea baionetelor care dau realitate acelei linii, schimbând o vorbă mai veche, putem zice: Statul e armata. O clipă să lipsească armata și statul ajunge ca un loc viran, unde ori cine poate lepăda toate gunoarele.

De aceea, dacă mâine dimineată se sună alarma, iar oștirea nu e pregătită, zadarnice sânt toate. De geaba am trăit și am suferit pe acest pământ atâtea sute de ani, dacă nu vom avea o armată la înălțimea dușmanilor ce ne urmăresc și a idealurilor ce urmărim. Căci, în deosebire de alte state, regatul nostru se bucură de multe și sincere dușmăni. Pornirea unora a mers, cum se știe, chiar până la amenințări.

Noi am rămas liniștiți și socot că bine am făcut, dar liniștea nu trebuie să însemneze neprevădere. O zi să nu mai întârziem pregătirea armatei, adică a părții celei mai bune din țara noastră, cheazășia viitorului nostru național.

Ți-se cutremură sufletul când citești cu ce lacrimi de sânge plâng bieții francezi și acum după 40 de ani, ușurința lor din »anul teribil...« Ce n'ar fi dat atunci oamenii politici sau toți eroii cari mergeau orbește la moarte, numai să fi putut întoarce scripetele vremii cu un an sau măcar cu câte-va luni înapoi, spre a găti toate cele-ce nu fuseseră încă pregătite?

O pildă atât de cumplită ar trebui să fie veșnic înaintea ochilor celor ce văd în politică nu o arenă de ambițiuni personale, ci țara noastră românească și menirea sa istorică în împrejurările de toți cunoscute.

De aceea lăsând la o parte orice sentiment de partid, simțim o adâncă bucurie că noul minister a pus în evidență nota specială a pregătirii naționale. Ministerul de războiu a fost luat în sarcina sa de un bărbat despre care, în deosebire de alții ce se înjoseau să capete ministere a știut să se înalte neprimindu-le în repetite rânduri. În el vorbește glasul unui patriotism pe care nimeni nu-l poate bănuși și un instinct de rasă pe care nimeni nu îl poate tăgădui. Dacă în vremurile noastre ar mai fi obiceiul de odinioară, ca în războie să se trimită în câmp deschis numai câți-va dintre cei mai viteji și mai gata de jertfă, desigur glasul mulțimei l-ar chema printre cei dintâi pe cel ce are acum sarcina de a îngriji de pregătirea militară a țării.

De aceea, sântem incredințați că tot ce se va putea face va fi făcut. Generalii oștirii noastre, (toți ne sânt deopotrivă de trebuincioși), vor putea să se ocupe de-acum numai de grija trupelor, fără să mai aibă a suferi de pe urma contactului penibil cu politica. Vor fi desigur mulțumiți că pot rămâne mai presus de tot ce este în luptele partidelor.

Ofițerii mai tineri vor fi și ei mulțumiți că în capul ministerului vine cineva, lipsit de părerii preconcepute, cu privire la valoarea specială a diferitelor arme sau cu privire la membrii corpului ofițeresc.

Iar noi, ceice nu facem parte din rândurile armatei, dar o respectăm și o iubim ca pe cea mai tare cheazășie a viitorului, sântem mulțumiți că găsim în grija pentru armată un punct de comună înțelegere cu toți Românii adevărați. Sântem fericiți că prin situația specială a ministrului de războiu, ceice se gândesc la idealul României au prilej să salute cu începutul anului nou nu numai un minister al prezentului, ci și al viitorului: un minister al pregătirii naționale“.

▼▼ ANUNȚURILE ▼▼

se primesc cu prețuri moderate la administr. »Tribunei«.

▼▼

Din Hunedoara.

— Țărani »liberi cugetători«. — Viața socială. —

Hunedoara, Ianuarie 1911.

Dacă Sibiiul cu viața sa complexă, unde mai sânt și mulți »sus puși«, i-a creiat un rost statornic cronicarului »Spadă«, fără îndoială nici târgușoarele mărunte, cum ar fi și Hunedoara, nu-s lipsite cu totul cel puțin de atâtea material, decât ar avea lipsă din timp în timp »o biciușcă«, spre a și putea justifica apariția.

Că, Doamne, și în Hunedoara, pe lângă treburile bune, conduse aproape de o singură mână de om harnic, îi are și ea, ca multe altele, atâtea păcate, câte nu le-ar putea străinul crede.

Intre cele dintâi este și puțină dragoste și alipire ce o dovedește generația de azi față de limba și legea strămoșească, căci templele acestora, școala este o casă aproape ruinată de-o crasă nepăsare, iar biserica goală ori când ai căta-o. Și e dureros, că astfel de împrejurări dăinuesc de-o vreme și sânt favorizate și pe viitor de influența destructivă a spiritului cultivat de mulțimea lucrătoare în fabrica din loc.

Cu acestea nu stă în legătură, dar totuș e ceva caracteristic, cum s'a produs cazul, din norocire singuratic, că un țaran de rând, fost și cantor de biserică chiar, se numește pe sine »liber cugetător«, și vorbește mulțimii din crîșmă, nu fără nici un efect, despre cea mai nouă religione, religionea firii cea adevărată«. Le spune că »evanghelia este doar numai un roman de senzație, născocit de hoții de pontifici romani; că biserica este concubina statului, că clericalismul ne minte, că doar Dumnezeu însuș fără de oameni nu poate fi« ș. a mai departe. Îți stă mintea în loc de ce-a putut și ce-ar mai putea foarte ușor intra și într'altelastfel de capete de oameni simpli, când mediul în care trăiesc și se mișcă aceștia, încă este destul de destrăbălat, decât ca să se poată impune acestor fel de năzbătăi mentale printr'o morală cu mult mai superioară.

Am văzut apoi cum țărani își împodobesc, inconștient, casa »cu pene străine«; cu cadrele multicolore ale tuturor sfinților, numai cu ale ritului bisericei lor nu. Pe masa lor, dacă ai și găsi niscai cărți, acelea nu sânt românești, nici chiar calendarul; căci dacă și știu scrie și ceti, românește nu știu; ba și pe covoarele și ștergarele ce le află pe pereți, trebuie să te înțâlnești cu inscripții străine și când li se dă ocaziune numai »să »nvîrtesc« la »ciardaș«, dacă nu mai bine, cel puțin tot cu atâtea plăcere ca și în jocul »logojenesc«. Și dacă ne-am putea opri bătăi aci!

Cunosc și o mulțime de familii, cari prin căsătorii mixte și-au părăsit »cu căfel și purcel« și limba și legea.

Pentru toate acestea însă eu nu mă simt în drept și n'am nici intențiunea a supăra pe nimeni, dar voiesc ca să știe toată lumea durerea de cari murim.

Sărbătorile Crăciunului și următoarele ni-au adus hunedorenilor ca totdeauna și un dram de bucurie. Deși, de astădată ne au găsit acestea mult mai nepregătiți, decât în vremurile neofelitelor ale acestui orașel cu carecari tradiții muzicale, în grupul de azi al tineretului tot »ofelitel« am câștigat acel prisos de viață tinerească, care a contribuit și contribuie în cea mai mare măsură la reușita petrecerilor și convențiilor noastre.

Un frumos număr de domni, doamne și dsoare din loc, dacă se poate învrednici de vro laudă, se poate cu tot dreptul mai mult pentru armonia perfectă în care trăiește și și știe petrece.

Nu sântem lipsiți la anumite ocazii nici de momente înălțătoare, când sufletul nostru românesc își afirmă, puternic, ființa sa, cum s'a întâmplat și cu ocaziunea petecerii de a doua zi de Crăciun. Doamnele și domnișoarele au apărut aci în frumosul nostru port românesc, și ca să dea pildă vie țărănilor și țărancelor »nemțite«, cum să și iubiască moștenirea strămoșească, au danțat chiar în batjocorita de opinie, ca dna *Osvada* și dsoara *Florentina*, până dimineață. Tot cu această ocaziune s'a aranjat apoi »Romana« și s'a jucat »Călușeral« și »Bătuta«, pe cari de mult nu-l mai văzuseră Hunedorenii.

Dacă însă nu numai majoritatea, ci întreaga noastră clasă intelectuală ar fi la locul ei, sub-

ordonându-și mai cu seamă interesele personale — intereselor comune superioare, n'am mai avea la ce ne plânge, că poporul nostru în dezvoltarea sa apucă alături cu drumul.

Radu Secleanu.

Din străinătate.

Conflictul Olandei. Țările mici sunt supuse discreției marilor puteri, cari conduc politica europeană. Iși joc jocul după voia lor, al căror interes este dătător de ton, chiar și în politica internă a unui stat. Cel mai nou conflict diplomatic aruncă o lumină destul de vie în lupta de interese a marilor puteri.

Olanda voește să-și fortifice portul Vlissingen, care fapt a avut ca urmare campania ziarelor franceze și engleze contra Olandei. Cercurile politice din Haga n'au luat în serios acest atac, neatribuindu-i nici o importanță. Atitudinea lor a îndemnat pe ministrul de externe al Franței dl Pichon să dea o întărire oficioasă campaniei ziarelor, declarând, cu prilejul discuției la budget, că va interveni la Haga pe cale diplomatică, în data ce proiectele despre fortificarea portului Vlissingen vor fi depuse pe biroul camerei.

Cauza acestui amestec diplomatic este de a căuta în rivalizarea Angliei și Germaniei pentru hegemonia asupra mării. Iar anză a dat Olanda hotărînd întărirea țămurilor și fortificarea insemnatului port maritim Vlissingen, prin ceace aduce serviciu intereselor germane. Era evident că Olanda a fost inspirată de Germania, care voește ca prin fortificarea portului și prin întărirea țărmului olandez să împiedece după posibilitate într'un actual război trecerea pe uscat a armatei engleze, fiind Olanda punctul cel mai ușor de trecere.

Și astfel a devenit afacerea de politică internă a Olandei obiectul unei preocupări a marilor puteri, în primul rând al Angliei, pe care o ajută împotriva Germaniei, Statele aliate, Franța și Rusia.

De aici se explică amenințarea ministrului Franței dl Pichon, care a trezit pe bărbații politici din Olanda din ușurătatea cu care tractau campania ziarelor. Conflictul e mai serios decât s'a crezut.

Acest amestec al statelor străine într'o chestie internă, aduce în primul rând în discuție o altă întrebare, cu mult mai gravă: independența Olandei. Căci a opri un stat de a-și întări pozițiile ceace se ține de politica internă, este egal cu nerecunoașterea lui de stat independent.

Conflictul în orice caz e de interes european. Iar dacă Olandezii vor rămânea și mai departe pe lângă hotărârile lor poate să se nască mari încurcături diplomatice.

Deja aproape întreaga presă mondială se ocupă cu acest conflict. Ziarele franceze și engleze atacă Olanda, cărei îi contestă dreptul ridicării de fortificațiuni maritime, în baza contractului internațional dela 19 April 1839, care asigură neutralitatea Belgiei, amenințată acum prin fortificațiile Olandei.

Ziarele germane, iau apărarea, accentuând principiul libertății depline a unui stat întru regularea afacerilor interne, de care se ține și întărirea pozițiilor din punct de vedere strategic.

Intâlnirea dela Potsdam în camera turcească. În camera turcească s'a făcut o interpelare cu privire la ținuta Turciei față de acordul încheiat între Rusia și Germania cu prilejul întrevederii dela Potsdam.

Ministrul de externe Rifat a spus că Turcia trebuie să se poarte în unele cazuri cu rezervă. Nu trebuie să se dea întrevederii însemnătatea deosebită, căci nu s'au luat hotărîri, ci numai s'a discutat asupra unor puncte comune dintre cele două state. Calea ferată proiectată se va face pe teritoriu persian. Tot ce s'a scris despre această întrunire sunt neadevăruri, după cum a spus-o și ministrul Germaniei la Constantinopol. Turcia nu poate presupune nimic rău, despre alte state.

Camera a luat la cunoștință răspunsul ministrului Rifat.

Viața în Apus.

Dl Maurice Barrès cere respectarea bisericilor în Franța. — Încă un popor apăsător! — Milenarul Normandei. — Victimele circulațiunii: accidente de trăsuri.

Paris, 20 Ianuarie 1911.

După cum am pomenit dăunăzi în aceste coloane, dl Maurice Barrès, scriitor ilustru și deputat de Paris și-a ridicat glasul împotriva nerespectării bisericilor în Franța, a nepăsării cu care se neglijează sau chiar se dărîmă aceste momente ale credinței și ale unor timpuri ce nu mai sânt. Când scriu „și-a ridicat glasul” greșesc, căci dl Barrès a publicat un articol faimos în această privință, rezervându-și dreptul de a interpela guvernul de pe tribuna parlamentară. Lucrul s'a săvârșit alaltăieri. Deputatul de Paris a ținut în palatul Bourbon un lung și clar discurs, admirabil ca formă, înduioșător ca fond și prin care a cerut cu o pioasă stăruință să se cruțe bisericile pe întinsul patriei lui, ca pe niște lăcașe de „înviorare sufletească”, ca pe niște monumente cari vorbesc nu numai de credința strămoșească, dar și de strămoși înșiși, de generațiunile dispărute pe veci.

Inițiativa dlui Maurice Barrès a avut un lung răsunet în Franța. Ziarele pariziane s'au grăbit să deschidă anchete, să publice părerile celor mai iluștri dintre pontifi, artiști, scriitori, filozofi ai acestei țări. Sânt extrem de interesante aceste răspunsuri. Ele ne dau cea mai bună idee despre mentalitatea contemporanilor noștri francezi, relativă la chestiunea religioasă, atât de mult desbătută, combătută, frământată în acest al douăzecelea veac.

Trebuie să înregistrăm spre gloria poporului francez că toți reprezentanții lui mai iluștri, partizani sau nu ai religiei, mistici sau ateii, că toți în sfârșit păstrează în adâncul sufletului lor, sentimente de venerațiune față de biserică, un respect fără rezervă pentru credință. Cu toții s'au raliat păreri dlui Barrès, cerînd cruțarea și întreținerea bisericilor împrăștiate în dulcea țară a Franței. Nuanțele, este adevărat, sânt variate; fiecare și-a întemeiat opinia pe vederile aparținând categoriei din care face parte.

Preoții au invocat religia pur și simplă, artiștii pietatea lor față de monumente ale artei, filozofii liber-cugetători, la rîndul lor, cer respectarea bisericilor într'u atît ca monumente istorice ce ne vorbesc de trecut... Nicăiri n'a răsănit o notă discordantă. — Bă mă înșel: un deputat socialist a răspuns prin câteva cuvinte aspru și ne la locul lor, căci jignesc prin importanța lor și printr'o strîmtoare de orizont înăbușitoare. Dar, după cum o rînduiește nu face primăvară, un singur lup urlând la lună nu face iarnă...

Mă ținam, iubiți cetitori, să vă întreb în într'un articol special, iar nu într'un fragment din corespondența mea pariziană, de recentele incidente din Alsacia-Lorena, unde se dă odată mai mult oribilul spectacol al unui popor oprimat de un alt popor, al neomenestelor sfertări de a se întrezice acestui popor, practica limbii, a cântecelor strămoșești, manifestarea idealului lor național, a celor mai inocente năzuințe sufletești... Mă pregăteam să scriu un articol întreg documentat, asupra barbarelor apucături germane, cari aruncă în temniță pe bietii artiști și scriitori francezi din Alsacia-Lorena, pe niște nevinovați președinți ai unor societăți sportive: pe cei din tîi fiindcă au îndrăznit să picteze tablouri cu subiecte franțuzești și să vorbească franțuzește într'o adunare, pe cei de al doilea fiindcă au purtat panglice cu culori naționale franțuzești... Mă ținam însă să reproduc în articolul meu decretul stadtholterului din Alsacia, unde se motivează arestarea sus numiților, invocându-se că au vorbit și cântat într'o limbă *interzisă*, că au arborat culori *sedușoase*, primejduind astfel siguranța statului german!... Da, mă gândeam să scriu lămurit toate acestea, să vă explic tot mersul afacerii, să vă pun în curent cu nefericirea unui popor oprimat, pe care l'ați pricepe și l'ați plânge așa de bine.

Dar n-o fac... Ar fi înzadar. Ar fi vreme perdată din parte-mi. Ce nevoie să vă deslușesc niște apucături barbare pe care le cunoașteți așa de bine, pe cari le îndurați zi cu zi, ceas cu ceas? Vi s'ar părea că scriu propria voastră poveste. Așa cum vă oprimă pe voi, așa cum vi se interzice limba prin școli și aiurea, așa cum vi se oprește de a purta culorile naționale, așa cum vi se înăbușă manifestarea idealului strămoșesc — ei bine! tocmai așa li se întâmplă bietilor alsacieni și loreni. Ca și voi, ei își au martirii lor. Ca și la voi, oamenii lor de frunte ruginesc prin închisori. Ca și la voi decretul prin care fi întemnițeză sunt niște monumente de ipocrizie și cruzime omenească. Ca și pe voi lumea civilizată, sufletele generoase îi plîng, ca și vouă, viața lor e un chin — ca și voi în sfârșit, ei nu se dau învinși, ci stăruiesc, se sbat, se luptă pentru triumful ideilor, a adevărului, al conștiinței naționale. Și nici pe voi, nici pe ei, nu vor reuși vre'odată să vă răpue, decă vi-se încă atîția ani de temniță...

Se va serba în curînd aniversarea a celor o mie de ani de cînd Normandia face parte din țara franțuzească. O mie de ani! Cîte nu s'au petrecut în lume de cînd normanzii înalți și voinici cu pletele și cu mustațile lungi și roșiatice s'au așezat pe malul mării, în această regiune binecuvîntată între toate, plină de pînuni grase și de câmpii fertile! Cîte lupte n'au avut ei cu Englezii, pe cari i-au învins în cele din urmă, gonind din țara lor ori ce picior de străin!

Serbările la cari sunt invitați toți francezii din toate părțile, vor fi de o măreție și de o pompă strălucitoare! Se vor forma cortegii istorice, strict istorice, cari vor înfățișa pe normanzi în costumele lor, cu apucăturile lor războinice și artistice de acum o mie de ani. Se vor reprezenta piesele lui Corneille, care a fost normand, se vor ceti pagini din Flaubert și din Maupassant, normanzi și ei. Și auditorii ori cetitorii se vor convinge odată mai mult de adevărul pe care l'a susținut Taine, că un scriitor sau un artist, cît de mare, manifestează în creațiunile lui calitățile și defectele poporului din care face parte. Și într'adevăr cine, mai bine decît Corneille, Flaubert și Maupassant, ne prezintă mai complet măreția goanitică, eroică, limpede și eternă a poporului normand?... Și în muzică, maestrul și contemporanul nostru Sânt-Saëns ne prezintă aceleași însușiri.

Teatrul serbărilor va fi la Rouen, al doilea ca însemnătate din porturile negustorești.

Până acum, numai de câțiva ani încoace s'a reglementat cel puțin de opt ori circulațiunea pe străzile Parisului. E vorba acum și se reglementeze pentru a noua oară. Străzile marelui oraș au devenit așa de primejdioase din pricina creșterii numărului de vehicule și de amestecul tracțiunii mecanice cu a tracțiunii animale, încât a devenit aproape imposibil să pleci de-acasă cu inima ușoară cînd te duc afacerile în vre-unul din centrele animate cum sânt: Piața Concordei, Piața Operei, Place de l'Etoile, etc. Bărbații cei mai de seamă din Paris lucrează la găsirea unui nou sistem care să micșoreze riscurile pietonului în mijlocul aglomerației de vehicule. Se vor clădi mai multe tuneluri subterane, așa cum există unul pe Champe-Elysées, care să permită traversarea străzilor aglomerate.

Cred interesant să reproduc pentru cititorii „Tribunei” după statistica cea mai nouă, tabloul accidentelor ce au loc timp de un an la Paris, și provocate de diferitele vehicule. Avem dar, mai întai de toate, accidentele provocate de autobusuri și tramvae; 1179; de omnibusuri: 7368; de automobile: 16,362; de trăsuri diverse: 40.961; de biciclete: 2782.

Adunați numărul victimelor circulațiunii și veți rămâne înmărmuriți de mulțimea de oameni ce-și pierd viața grație progreselor moderne. Nici epidemiile nici revoluțiile nu prăpădesc atîta lume. Unde mai punem accidente de drum de fier, accidente de muncii, etc. E îngrozitor cu ce ușurință murim în

ziua de azi. Și cu cât o țară e mai civilizată, cu atât mai multe victime numără...

Ne bucurăm și ne mândrim câte odată la ideea că omenirea s'a făcut mai cuminte, răzărind războaiele, cari mai acum puține veacuri erau din cale afară de frecvente. Dar eu nu cred că în războaiele de demult să fi pierit mai mulți oameni ca în ziua de azi. Este o lege fatală care ne împinge să ne împuținăm pe cale violentă. Odiioară războaiele și epidemiile; azi automobilele, drumurile de fier, aeroplanelle.... Nimic nou sub soare!

C. R. B.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 23 Ianuarie n. 1911.

O pretinsă încercare de atentat împotriva moștenitorului nostru de tron în Sinaia. Se anunță din *Berlin*: Despre o pretinsă încercare de atentat, care s'ar fi făcut în 1909 împotriva moștenitorului de tron Francisc Ferdinand în Sinaia și al cărei autor ar fi fost prințul Gheorghe, pe-atunci moștenitorul de tron sârbesc »Voss. Ztg.« primește din Belgrad următoarea informație:

În 1909 erau tratative intime, ca arhiducele *Francisc Ferdinand* să facă o vizită familiei regale române în România, dar ministrul de externe din Viena primise deja atunci informații secrete că în România au loc uneltiri suspecte și că n'ar fi recomandabil ca moștenitorul să merge și la *București*. Spre sfârșitul lui Martie avertismentul a luat formă și mai concretă și a precizat că firele conspirației conduc în capitala sârbească. I-s'a trimis o scrisoare originală, din care se vedea că se plănuiește ceva împotriva moștenitorului de tron austriac. Autorul scrisorii indica un om suspect, care a plecat din Belgrad, și care, după depeșile confiscate, a trebuit să-și schimbe de trei ori itinerarul. Au mai confiscat, și alte trei scrisori, în cari i-se dădeau acestui om suspect indicații, cum trebuie să-și pună în practică planul în aceste scrisori prințul *Gheorghe de îndrumări unui italian cu numele Francisc de Felice din Bari* și-i spunea, că după atentat să se silească a se întoarce prin Ungaria în Sârbia. Prințul Gheorghe i-a asigurat lui Felice cîncisute de napoleoni la o bancă din București. În Viena, unde toate acestea se știau, s'a aflat de bine ca călătoria arhiducelui Francisc Ferdinand să se mărginească la *Sinaia*, fiindcă măsurile și controlul erau aici mai ușoare. În 13 Iulie 1909 i-s'a arătat șefului austriac al agenților secreți o depeșă în care se spunea, că atentatul trebui să aibă loc în *dup'ameaza aceleiași zile*. De Felice însoțit de un prieten al său cu numele *Giovanni*, s'au dus cu un automobil la Sinaia, unde Felice avea să execute singur atentatul. Giovanni trebuia să-l aștepte cu automobilul în șoseaua spre Predeal, ca să treacă imediat în Ungaria. După prânz, la ora 4 a fost arestat de Felice la care s'a găsit un revolver—*Browning*. În buzunare n'avea nici o scrisoare, Giovanni a scăpat, căci într'o scrisoare ce s'a confiscat în urmă, spune, că n'a așteptat decât foarte puțin. În urma unei astfel de scrisori confiscate s'a închis în Septembrie 1909 câmpul de manevre din *Moravia unde era și împăratul Wilhelm*. Există și alte documente pozitive împotriva prințului *George*

Correspondentul nostru din Viena ne depeșează că cercurile competente dau cea mai formală desmintire acestei știri, care este dela început până la capăt o pură invenție.

— **O scrisorică lui Isus.** Un mic caz de noștimă dragălaşie se comunică din Győr. O fetiță mistică a unui funcționar dela oraș s'a gândit una și a pus la cutia poștei următoarea scrisorică adresată micului Isus:

»Draguțului meu Isus, De ziua ta te iubesc mult, mult, foarte mult și te rog să-mi trimiți, de nu altceva, o păpușică mare, cu ochi negri și cu părul lung, 5-6 ace și te rog cel puțin un rînd de haine pentru ea, ca să nu rămîie numai în cămășuță. Ca să nu răătăcescă coletul, pe mine mă chiamă Olga, și iubiiții mei părinți stau în piața *Batthyányi* nr. 9 parter. Eu umblu la călugărițe și sînt în clasa III, umblu la bi-

serică în fiecare Duminică, învăț bine, am notele cele mai bune. Scrisorica eu am pus-o la cutie. Mă voi ruga mult pentru tine. Sărut pe Ingeri. Trimite ceva și pentru frații mei. Pe tine te sărută și te adoră, a ta Olga. Titlul scrisorii: *Draguțului Isus, în Rai. Urgent!!*»

Factorii poștali au stat mult pe gânduri cari să înmăneze scrisoarea. La urmă au socotit așa, că cel mai aproape de rai în Győr trebuie să fie episcopul, i-au trimis deci lui scrisorica, P. S. Sa a cetit scrisoarea și imediat i-a dat următoarea deslegare dragălaşă: I-a trimis misticăi Olga, prin doi preoți o prea frumoasă carte de rugăciune cu următorul autograf.

»Fii totdeauna copil ascultător al lui Isus Christos și Dumnezeu îți va asculta rugăciunea. Győr, 25 Dec. 1910. Conte Széchenyi Miklós, episcop.»

Seara episcopul, i-a trimis fetiței prin servitorul său o păpușă mare, cu ochii negri și părul lung, un rînd de haine și nu lipsiau nici acele ce trebuiesc la păpușe.

— † **Alesiu Vesalon**, preot, spiritual seminarial, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, după un morb îndelungat, împărtășit fiind cu s f a n t a c u m i n e c a t u r a, în 10—23 Ianuarie a. c., dimineața la 9 ore, în etate de 63 ani. Rămășițele lui pământești se vor așeza spre vecinică odihnă în cimitirul de sus, din Arad, Mercuri, în 12—25 Ianuarie a. c. la orele 10 a. m. din Seminarul gr. or. din Arad. Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvîntată.

— **Ratificarea convenției cu Serbia.** Ratificarea convenției cu Serbia s'a făcut astăzi în prezența ministrului nostru la Belgrad contele *Forgách* și a ministrului de externe sârb *Milovanovic*. În urma ratificării, guvernul sârb a luat toate dispozițiile necesare ca legea să se pună în aplicare cu ziua de azi Marți.

† **Ugron Gábor**, deputat în Camera ungară, a repauzat ieri d. a. în Budapesta, în vîrstă 63 de ani. Ales pentru înțrășată deputat la 1882, multă vreme a fost unul dintre oratorii opoziționali cei mai temuți și populari. Temerea ce-o inspira guvernului, a escomptat-o însă în mici hățuri: furnizări de ovăș pe scama armatei comune, furnizări de traverse pentru căile ferate etc.

A avut și nenorocul că banca săcuiască din *Odorheiu*, al cărei președinte a fost, a dat faliment cu pasive la vre o 2 milioane.

În vremile din urmă n'a mai luat parte activă în politica militantă.

Prin moartea lui devine vacant cercul electoral al Șimleului, unde a fost ales anul trecut.

Cercul are 4352 alegători, dintre cari 1762 români și 2590 unguri și ovari. La 1 Iunie 1910 Ugron întrunise 1750 voturi, iar naționalistul român *Dr. Victor Deleu* 887 voturi.

— **Advocații din Bucovina.** La sfârșitul anului 1910 Bucovina avea 174 advocați, cari se repartizau precum urmează: 124 asupra cercului tribunalului de Cernăuți, (dintre cari 79 în Cernăuți) și 50 asupra cercului tribunalului de Suceava, (dintre cari 22 în Suceava).

Dintre acești 174 advocați 146 sunt Ovari și numai 16 Români, iar pentru toți ceilalți creștini rămân 12! Și apoi să nu crezi că ești în Palestina!

— **Mulțumită publică.** Intristata familie *Bucur Popovici* mulțumește din adîncul inimei tuturor prietinelor și cunoștințelor, cari s'au asociat la marea ei durere. Hațeg, Ianuarie 1911.

— **Exodul Papei.** Ziarul săptămânal „*La nouvelle Europe*” publică un articol, care e merit să producă oare-care senzație în întreaga lume. Articolul, se crede, că este scris la îndemnul Papei.

Se spune, că în cercurile bisericesti se susține știrea că Papa nu mai voește să sufere atacurile joshnice ale francmazonilor îndreptate contra bisericii catolice, și cari și-au ajuns punctul culminant în vehemența primarului Romei, *Nathan*.

S'au făcut deja încercări, ca să mute scaunul papal în altă țară. Miniștrii țărîlor străine

la Roma vor forma un consorțiu care în cazul părăsirii Romei din partea Papei va purta grija averii papale, a bisericilor și celorlalte bunuri. Articolul dă să se înțeleagă că Austria s'ar fi declarat învoită de a primi pe Papa.

La încheiere se arată pierderea ce o va suferi Roma în urma mutării scaunului papal.

— **Soarta preoțimei franceze.** De când statul a tăiat orice ajutor al preoțimei franceze, tagma slujitorului altarelor e condamnată la o situație materială dintre cele mai nenorocite, fiind avizată numai la dărnicia credincioșilor. De multe ori aceștia însă își uită de nevoile preoților, încât episcopii trebuie să întreprindă drumul lung prin toate parohiile diecesei ca prin predici bine întruchipate să înduplece populația la jertfă pentru biserică. Un astfel de caz s'a întîmplat cu episcopul *Castellan* din Digne, care, ca să-și scape preoțimea de nevoile sărăciei s'a dus el în persoană pe la credincioși. Un ziar din Digne n'a privit cu ochi buni acțiunea episcopului și îl atacă vehement într'un articol pe care-l sfârșește în felul următor:

De ce colectează episcopul pentru preoțimea sa? De ce cere obolul poporului necăjit ca să îngrășe preoțimea nesăturată? De ce nu-ș ajută singur preoțimea hămesită, de ce nu-ș disolvă curtea și de ce nu-ș împartie averea preoților?«

Cu o zi mai târziu a apărut într'un alt ziar răspunsul episcopului:

— „Nu-mi disolv curtea și nu dau drumul servitorimii, nici nu voi reduce numărul rădvanelor și al căilor mei, căci de aceste bunătați eu n'am avut parte; în orașul Digne știe toată lumea că episcopul e mai sărac și ca preoțimea sa. Locuiesc într'o casă simplă cu mobile modeste. Am o servitoare bătrână pe care n'o alung mai ales că săptămîna trecută a fost decorată cu medalia de aur, fiindcă cinzeci de ani de arîndul a slujit pe episcopii din Digne. Servitoarea aceasta îmi grijește da casă, face de mîncare, mă spală și îmi cîrpește rufăria. Căci episcopul din Digne poartă rufărie petecită și botforii lui hăbucii îi cîrpește tot bătrîna servitoare. De am de lucru în alte părți, mă duc cu trenul, dar și aci pe clasa a doua. La gară nu pot să iau trîsură și trebuie să mă mulțumescă omnibusul, căci pentru mai mult nu-mi ajunge. Și după toate acestea întreb, unde mi-e averea pe care s'o împart între preoții mei, căci la mine e numai sărăcia?«

Bietul episcop se vede că trăiește cu multă greutate — dar nimic nu-l împiedecă să se îngrijească de cei mai necăjiți decât el.

— **Vindecarea paraliziei.** La clinica pentru boalele nervoase din Viena se fac de mult timp experimente pentru vindecarea paraliziei. Experimentele au dat rezultate destul de bune.

S'a constatat că la bolnavii paralitici, cari suferau în acelaș timp și de febră, se poate obține o ameliorare succesivă, ba chiar și vindecarea. S'a provocat o febră artificială, făcîndu-se bolnavilor injecții cu mercur și tubercotina lui Koch. Dintre 83 paralitici au fost vindecați 23. Aceștia și-au recăștigat facultatea de a vorbi și de a cugeta, în așa fel în cât au fost în stare să-și reia ocupațiunile lor de mai înainte.

Această metodă încă nu e perfectă, căci încă nu se cunoaște cauza vindecării.

— **Promoție.** Din Cluj ni-se scrie: Ioan Voștinari, doctor în științele de stat (politice) a fost promovat la universitatea din Cluj doctor și în științele juridice.

Felicitățile noastre.

— **Prima școală de agricultură în România.** Din București se anunță: În urma sfatului mai multor agricultori, d. Vasile Pop propunătorul ideii de a se înființa o școală specială de agricultură, a hotărît să facă această școală prin subscripție publică. Printre primii cari au promis concursul lor, și au subscris, sînt dñii: Mistică Demetrescu, avocat, Ploiești, 500 lei, Maior Prasa, Ploiești, 200 lei, T. Antonescu, N. Ionescu și Dr. Robin câte 100 lei. Primăria Capitalei a autorizat pe domnul Vasile Pop să construiască pe locul său — din Dealul Băicoianu (Filaret) — o clădire menită să servească pentru

adăpostirea albinelor necesare școlii de agricultură ce este pe cale să înființeze.

— **Convocare.** On. membri al Reuniunii de ceterie și cânt din Dalboșeț se invită la *adunarea generală* ce va avea loc la 29 Ianuarie 1911 st. n. la orele 5, în localul casinei. Program: 1. Raportul general al comitetului. 2. Raportul casierului și al bibliotecarului. 3. Absolutoriu comitetului. 4. Alegerea unui membru în comitet. 5. Propuneri și închiderea adunării.

Dalboșeț, în 15 Ian. 1911 st. n. *Ilie Imbrescu*, preș. *Petru Câmpianu*, secretar.

— **Cel mai sensibil termometru.** Profesorul Barnes dela universitatea din Montreal, a descoperit un nou fel de termometru, cu mult mai sensibil ca cele cunoscute până acum, care va aduce servicii însemnate în domeniul științei. În urma sensibilității sale cu acest termometru se poate constata exact schimbările pe cari le produce temperatura apei unei mări, între diferitele pături de apă, fie ele chiar una lângă alta. Din diferențierile acestei temperaturi se nasc curentele, și astfel cunoscând cu ajutorul termometrului acesta diferența a fost fără deduceri cu privire la direcțiunea și intensitatea curentului.

După descrierea dată de inventator, aparatul arată o finețe de o mie de ori mai mare, decât celalalte, arătând că unitatea primită ca bază, gradul, la aparatul lui este împărțit în o mie de părți.

Se va putea întrebuința, — și în navigațiune, înlăturând nenorocirile cauzate de munții de gheață, cari plutesc pe întinsul mării arctice, și cari nu se pot observa în timp de ceață. Termometrul va înregistra schimbarea de temperatură produsă de curentul plutirii acestor munți, și astfel eventuala ciocnire se poate avertiza. După experiența profesorului Barnes termometrul în apropierea munților se va ridica — la început, dar îndată va scădea. Această ridicare și scădere repede arată pericolul ce amenință.

— **„Balul costumat din Arad“.** În editura librăriei „Tribuna“ a apărut o serie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Comercianților și vânzătorilor 50 bucăți cu 9 cor., 100 bucăți cu 16 cor. plus porto.

Venitul curat se va adăoga la fondul „Reuniunii femeilor române din Arad“ pentru zidirea unei școlii de fete.

x **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți,** ca cumpărările de Crăciun să le efectuiască la *Kovács Béla* magazin de modă pentru copii, *Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1.* În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articlii pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincie trimite mostre din orice articlii în bransa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de cumpăra.

Revistă economică.

Protecția industriei naționale. O ligă a comercianților englezi a hotărât ca într-o săptămână a anului, care va fi consacrată produselor naționale, nici un negustor din ligă să nu vândă vre-o marfă care nu ar fi de fabricație engleză.

Pentruca această săptămână să fie mai bine cunoscută de public, s'a stabilit ca să coincidă cu o dată memorabilă din Istoria Regatului-Unit; astfel săptămâna anului 1911 va fi dedicată memoriei lui Eduard al 7-lea, aniversarea morții căruia se apropie.

Pilda engleză ni-se îmbie și nouă — se înțelege în altă formă.

La noi rolul comercianților ar trebui să-l sustină publicul cumpărător, care în câte o zi fixată mai bine în preajma sărbătorilor Crăciunului și a Paștilor, să nu cumpere de-

cât exclusiv dela negustori și meseriași români!

Și pentru asta n'ar trebui sforțări mari, mai ales că și de altcum suntem datori să sprijinim negustorii și meseriașii români.

Controlul Institutelor de bani din provincie. În numărul ultim dela 25 I. tr. al revistei „Pénzintézeti Szemle“ a apărut sub titlul acesta din peana d-lui Parteniu Cosma, un articol în care bazat pe experiențele făcute cu „Solidaritatea“, al cărei președinte este, îndeamnă cercurile financiare maghiare să încetățenească și ele, după exemplul băncilor românești, controlul extern, obligator, la băncile maghiare.

Iată în întregime articolul din chestiune în traducerea „Revistei Economice“ :

Prima însoțire de institute financiare cu caracter regnicolar din patria noastră „Asociația regnicolară a institutelor de bani din Ungaria“, căreia îi aparțin azi cele mai multe institute de bani din țară, acum împlinește al 7-lea an al activității sale bogat în rezultate.

Afară de acest organ regnicolar mai funcționează de prezent în Ungaria încă două însoțiri mai mici, de institute de bani din provincie: „Solidaritatea“ asociațiune de institute financiare, ca însoțire și însoțirea „Revisionsverband von Provinz-Creditanstalten als Genossenschaft“, ambele în Sibiu.

În patria noastră cea mai veche însoțire autonomă de institute financiare este „Solidaritatea“, însoțirea institutelor de bani române.

Despre întemeierea și funcționarea acesteia voi face să fac o scurtă dare de seamă acum cu prilejul jubileului de șapte ani al însoțirii regnicolare.

Însoțirea băncilor române s'a înființat încă la anul 1898 la inițiativa subscrisului.

Prin urmare există deja de 12 ani și anume a funcționat dela anul 1898 până la 1907 ca însoțire ocazională, până când la anul 1907 a primit o organizație fixă, sub titlul de „Solidaritatea“.

Scopul ei principal este: uniformizarea și revizuirea administrației interne a institutelor aparținătoare însoțirii.

Câtă vreme însoțirea a funcționat numai ca însoțire ocazională revizia a fost facultativă.

Aceasta însă nu s'a validat, pentrucă membrii nefiind constrinși, nu au uzat în măsura recerută de serviciile revizorilor-experti ai însoțirii, prin ceiace scopul principal — controlul extern — a devenit așa zicând iluzoriu.

Cu întemeierea „Solidarității“, la 1907 a început o eră nouă pentru însoțirea noastră.

S'a înființat controlul extern obligator, enunțând în § 4 punct 3 al statutelor sale, că „va revizui din timp în timp prin revizori experți numiți anume în acest scop, contabilitatea și administrația băncii însoțite“.

Iar în § 13, punct c) al statutelor sale a obligat pe membri săi:

»să se supună cel puțin la 2 ani odată unei revizii făcute de revizorii experți ai însoțirii.

Pentru a face revizia mai eficace în § 7 al regulamentului revizorilor experți s'a enunțat că: »revizorii-experti nu pot funcționa în această calitate decât la institute, față de cari se pot prezenta ca organe cu totul independente și externe.

Prin urmare nu pot efectui reviziuni la institute cărora aparțin ca membri în direcțiune sau în comitetul de supraveghiere sau ca funcționari. Mai departe nu pot funcționa ca revizori-experti de două ori una după alta la același institut.

Controlul obligator extern s'a validat foarte bine.

Nu numai a contribuit în măsură însemnată la dezvoltarea solidă a băncilor aparținătoare însoțirii noastre, ci servește de garanție și direcțiunilor și comitetelor de supraveghiere, compuse în cea mai mare parte din elemente laice, precum și deponenților, că administrația internă a institutului lor este corectă.

Sânt chiar institute, cari pretind dela institutele de bani, solicitatoare de credit, ca să doveadă că sânt membri ai însoțirii „Solidaritatea“ și că în această calitate și au supus gestiunea controlului statutar, o împrejurare, care în multe

privințe este normativă și la fixarea creditului de reescont.

Dupăce controlul extern obligator este un mijloc puternic al prosperității institutelor de bani cred că dezvoltarea în această direcție a organizației Asociației regnicolare ar fi de interes public lăsând în același timp neatinsă autonomia cu drept cuvânt temută a institutelor de bani.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei se află de vânzare următoarele Călindare:

Calendarul „Minervei“

Prețul e 1-40 Cor. plus porto 72 fil. Călindarele se pot trimite numai ca pachet, ca să nu fie confiscate la poștă.

Calendarul Național à 40 fil. (5 fil. porto),
Calendarul diecezan (Arad) cu șemaliso 50 fil (10 fil. porto)

Calendarul diecezan (Arad) fără șemaliso 30 fil (10 fil. porto.)

„Amicul Poporului“ à 70 fil. (10 fil. porto).

Calendarul cu litere cyrile à 50 fil. (5 fileri porto.)

Calendar de părete (block) à 1 cor. + 20 fil. porto.

A apărut: la editia „Carmen“ (Petru Basila) **Calendarul dela Cluj** pe anul 1911 cu un interesant cuprins și ilustrațiuni (August. Borea, Prințesa Elisabeta, Balul costumat din Arad etc. Prețul 20 fileri.

Calendarul „Poporului Român“ din Budapesta à 40 fil., plus 5 fil. porto.

»Lumea Ilustrată“ 1-50 plus porto 20 fil.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30—80 fileri porto, de curind apărute următoarele cărți:

Guy de Maupassant. Pe apă. Traducere. a 150 plus 10 fil. porto.

Ivan Turgenieff. Memoriile unui om de prisos. a 80 fil. plus 10 fil. porto.

Henryk Sienkiewicz. Fără credință. Roman. a 3 Cor. plus 20 fil. porto.

» Prin foc și sabie. Roman 4 volume costă cor. 5-75 plus 30 fil.
» Să-l urmărim? Tradus de T. D. Protopopescu 1 cor. plus 5 fil. porto.

» Quo Vadis. Roman din timpurile lui Nerone à 4-50 cor. plus 30 fil. porto.

» Pe câmp de glorie. Roman eroic, à 3 cor. plus 30 fil. porto.
» Hania, roman. a 1-50 plus 10 fil. porto.

Leo Tolstoi. Desmeticiți-Vă. Războiul ruso-japonez 1 plus 10 fil. Cele din urmă. Cu fragment dintr-o auto-biografie a 70 fil. plus 5 fil. porto.

Redactor responsabil: Iuliu Gîrgic.

„Tribuna“ Institut tipografic, Nichita și sose

Credit pe ipotecă, pe cambii
și pentru oficanți
mijlocește

Herzog Sándor

A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 378.

„MUGURUL“
Insoțire economică-comercială în
Elisabetopol (Erzsébetváros Kisküküllő m.)

CONCURS.

Diracțiunea însoțirii »Mugurul« prin a-
ceasta publică concurs pentru ocuparea
postului de

vințelieri

cu termin de 15 Februarie 1911.

Emolumentele cu acest post sunt Cor.
960. salar anual începător plătit în rate
lunare decursive.

Dela competenți să cere să fie absolvenți
ai unei școlii de vierit (vințelieri) să poseadă
limba română magiară eventual și germană,
să aibe scrisoare bună și se poată depune
oareșcare cauțiune.

La rugarea sunt a se aclude atestatele
în copie autentică. Actele nu se înapoează.

Postul este ase ocupa imediat după de-
numire sau cel mai târziu în 1 Martie a. c.

Elisabetopol, 15 Februarie 1911.

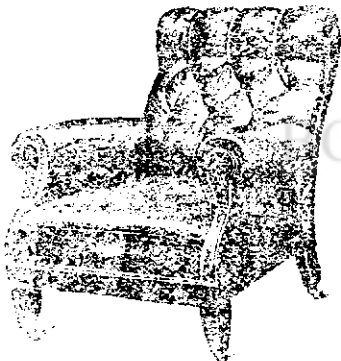
DIRECȚIUNEA.

Fabricație specială de
MOBILE DIN PIELE
ENGLEZEASCĂ.

Se colorează mobile vechi din piele

La cerere tri-
mite preț-
curent gratuit:

Szücs A.
tăpeter
Budapest,
VII., Károly-
kört 5/c.

Societatea pe acții
Holandeza

pentru asigurarea vieții.

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrenten)

Amsterdam.

Diracțiunea pentru Ungaria:

Budapest, Hollandi-udvar,
palatul propriu, Piața Kálvin, Strada
Baross și Calea Ūllői-ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele
asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill.
216.324.96 Cor. A plătit asigurațiilor până
în prezent 96 mill. 370.016.33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plă-
cere Diracțiunea pentru Ungaria în Buda-
pesta și reprezentanții societății din țara
întreagă precum și

Dirigența pentru Ardeal:

Fritz Prediger jun. Brașov, Str. Neagră 14,
și Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szász-
sebes) și jur:

Ioan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

CAFEA și TEA

Extras din catalogul lui Kotány János:

Cafea brută:

Jamaica 1/2 Chlgr.	Cor. 150
Portorico 1/2	170
Cuba 1/2	170
lava aur 1/2	170

Cafea prăjită:

(In prăjitoria electrică proprie).

Calitate bună 1/2 Chlgr.	Cor. 170
fină 1/2	2-
Mixtură foarte fină (Cuba, Aur, Me- nado, Mocco) 1/2 Chlgr.	Cor. 240

Tea:

Rămășițe de tea 1/2 Chlgr.	Cor. 250
Tea de Congo 1/2 Chlgr.	3-
Mixtură pentru familie 1/2 Chlgr.	5-
Tea Imperială foarte fină 1/2 Chlgr.	6-
Tea Ceylon foarte aromatică 1/2	6-
Mixtură excelentă de prăjitură pentru tea 1/2	Cor. —75

Rum:

1 lbra rum pentru tea de familie	Cor. 170
1 fin de Brazilia	220
1 sticlă 7/10 rum fin de Jamaica	330

Renumiul ardeiu Kotány se vinde în
cutii originale.

KOTÁNYI JÁNOS

mare comerciant de cafea și tea.

(Seghedin, Budapesta, Viena, Döbling, Ber-
lin, Abazia.)

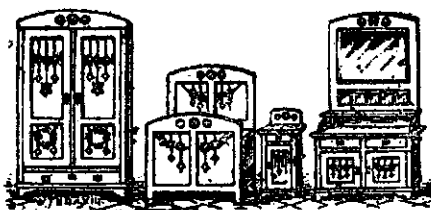
ARAD.

József főherceg ut Nr. 3, în edificiul băncii
»Arad-Csánádi Takarékpénztár«.

Numărul telefonului 809.

Schuster Ferencz

măsar pentru zidiri și mobile în
Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u. 18.

Execută după planuri proprii sau suține

mobile

pentru dormitoare, prânzitoare și sa-
loane precum și aranjamente pentru
cancelarii și prăvălii cu prețuri moderate.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuintare
în economie și acasă, mașina excelent orzul,
cucuruzul și grânul, se învârtă cu mâna, puterea
de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe
minut - pe lângă garanția și numai într-o mărime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfa-
cerea sămânței de lucernă și trifoiu
de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica
în mașina de îmblățit ori de sine stătătoare
Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut să-
mânța trifoiului și atelier de repa-
rături de mașini

ORADEA-MARE

Nagyvárad) Vilánytelep mellett.

Darurile de nuntă cele mai potrivite!

Foarte mare asortiment de sticle,
porțelană, maiolică, alpaca de
Berndorf, artii de argint Alpaca
lampo, tacămuri de masă paten-
tate, sticlării pentru o elieri,
păhare pentru beere și vin, în
cadrele de leane. Arzătoarea
Wolfram cu 70% economisire.

Comandele din provincie se
execută prompt și conștiințios

HECKER și KLUDSZKY

urmașii lui Kaufmann Jakab

prăvălie de sticlării și porțelană

Lugos, Str. Széchenyi 11.

(Vis-à-vis de fotografia Naschitz.)

Telefon Interurban No 224. — —

Dózsa János maeștru - cojocar în Nagyvárad, Zöldfa-passage Nr. 9.

Se recomandă ca maeștru perfect
în ra prepararea tuturor articlilor
aparținătoare acesti branze precum:

guler preparate,
guler boia,
manșoane (muff)
în executare mo-
dernă și după cel
mai elegant gust.
Blane și tocuri
de picloare, etc
Reparaturile se
execută prompt.

Lucza József

atelier chimic pentru curățitul hainelor în
Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor

bărbătești, femeiești, de copii și pre-
oțești, postav de mobile, haine

de doliu mai departe primesc

curățirea penelor de pat,

cu mașina prin ce își redobândesc

culoarea albă și uscățimea originală

și vor fi scutite de praț. Comandele

din prov. se efeptuesc imediat și pr.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chi-
mic, broderie, și Institut pentru

spălatură rufelor cu aburi, în

ALBA IULIA - Gyulafehérvár.

Széchenyi-u. (Îngă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, cu-
rățire de trusouri, albituri de desupt,

de masă și de pat, perdele și ori-ce

lucruri din branza aceasta cu prețuri

foarte moderate. Curățire și clopsi-
torie chimică de tot-felul de haine

pentru bărbați și femei, pardesii fără

a le desface, apoi materii de mobile,
perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Inele de aur dela 5 cor.

Ceasornice dela 4 c. In sus
se pot căpăta la

Barna Sándor
ceasornicar, gluvargiu și optic
Nagyvárad, Str. Zöldfa No 15.

Ceasornice foarte moderne de aur, argint și nickel, lanțuri, cercei cu nestemate și diamante și inele cu prețuri foarte ieftine. — Pentru fiecare orolog u vândut și reparat se dă o garanță de 3 ani. — Serviciu constituințios. Mare asortiment de obiecte din argint de China.

Prăvălie nouă!

Sub firma »Depozit de rachiri din valea Crișului« (*Körös-völgyi pálinka raktár*) s'a deschis în Arad, Andrassy-tér 5.

(Palatul Almay) o prăvălie — nouă unde se vinde: —

rachiu de prune

de drojdii, rom, conia, licheuri cum și **vinuri** din pivnițele — lui Almay în sticle. —

Așteptând sprijinul onor. public
Cu stimă:

SCHWARCZ PÁL
conducător.

Avis!

La »FĂGETANA« institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Facset), *contra unei rate săptămânală de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște fileri) își poate asigura tot natul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea »Depuneri încoplate cu asigurare de viață« introdusă la susnumitul institut —, suma de*

1000 coroane adevă unamile coroane.

Primirea atârână însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane contra căreia se asigură 50.000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen.

Deci *contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natul t-se dă prilejul de-o parte la acela, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura tratul liniștit în viitor, iar de altă parte același la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru tratul vieții.*

Pe baza acestor depuneri institutul »Făgetana« acordă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie prim se ceuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

Plățile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese.

Acestea depuneri orișicând se pot abzie și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot.

La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primesc următorii lui legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scadentă cu încetarea din viață a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olandeză »Algemeene Maatschappij van Lebensverzekeringen Lijfrente« din Amsterdam (reprezentanția pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgetana« institut de credit și economii în Facset.

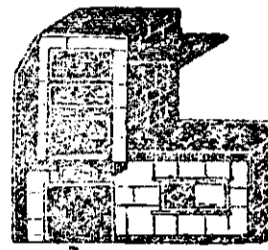
„Făgetana“

Institut de credit și economii în Facset.

Primul atelier ardelen aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietri monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și măiestru pietrar.
Atelierul central al magaziei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.
Magazin de pietri monumentale

fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit, etc. —
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.
Biroul central:
Nagyzeben, Fleischer-gasse 17.
Filiale: Déva și Nagyvárad.

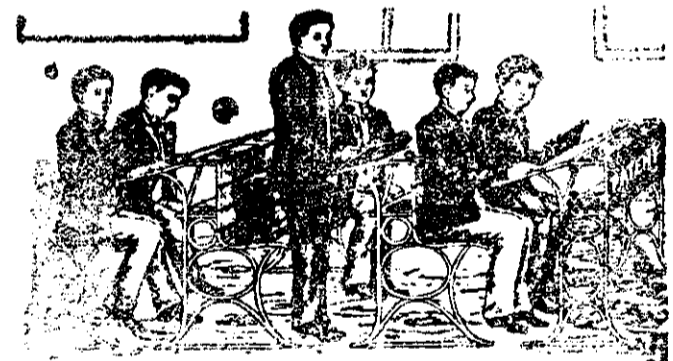

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca scări, coridoare, cerdasuri, grilaje, căminuri, porți, ferarile pentru portale și clădiri, de asemenea repararea și prefacerea caselor verthelmlane etc.

aranjament pentru — rle de met l aranjamente pentru biserici și case, basreliefuri, strungă — in execuție splendidă. Desemnuri și prospecte se triuit gratuit.

Cele mai moderne

mobile fier și aram

și cele mai practice

bănci higie

nice de școal

și mobilarea k

cuințelor, hotel

lor, spitalelor

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se realizează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.

Báró Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA“ societate comandită Déva

Pregătește și ține în depozit:

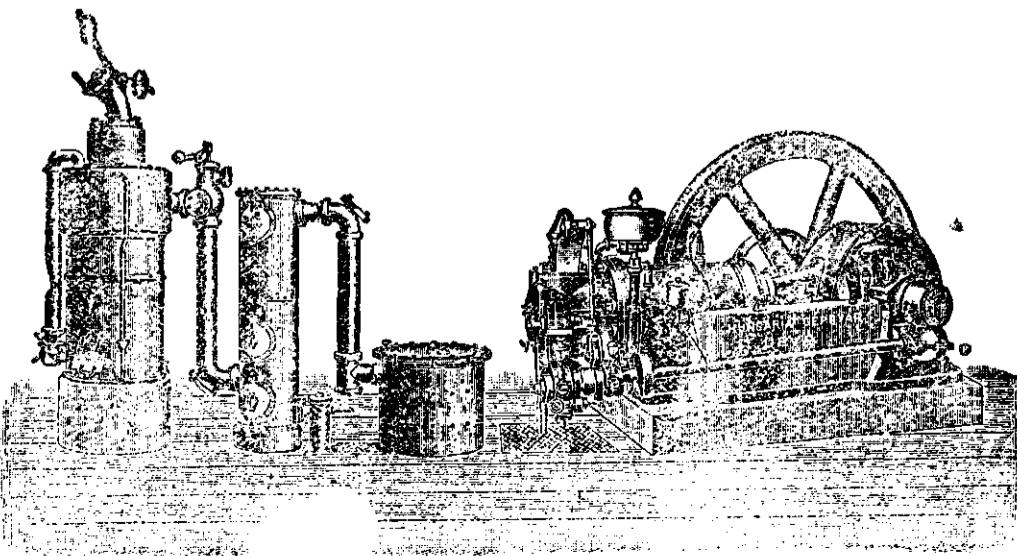
Tot-felul de mașini economice

Garniteri de motoare cu benzin și ulei pentru tricotat, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500.

Planșiere de stabilimente pentru lumină electrică și pentru putere transpunătoare, instalarea castelelor și economiilor cu lumină electrică. Planșierea și construirea de mori pentru urluit, măcinat și cherestrac. Apaducte și fântâni.

Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pentru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor mașini și automobile. — Specialități: instalarea de camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de ghiață, lăptării și fabrică de cașuri și repararea canel.

Stațiuni de automobile.

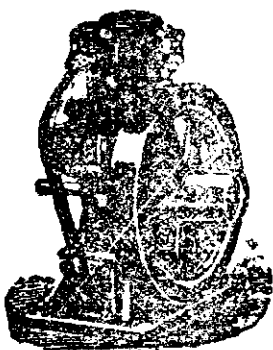

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 818. —
Atelierul special de reparat
 al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Jószefváros, Bonndz-u. 14. —

Primește tot felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzină, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzină și ulei brut și Arlapuri p. trierată. Bastimente cu benzină, pompe-motor. Mașină de fabricat gheață. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articole tehnice. Fișele magnetice. Unsoare. Material de condensajune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios —
 — Telefon pentru oraș și comitat Nr. 818. —

In 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a văpsitorilor auritorilor și lustruitorilor diplomă.

Taferner Antal

auritor de biserici și saloane
Versecz, Temesvári-u 20.

Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor lucrărilor de bransa aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor deasemenca și orice leoane bisericesti. La dorință pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provință merg pe — — — spezele mele proprii. — — —
 Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

Aggy Sándor, sculptor, Arad Str. Kossuth No 4.
 In stabilimentul de pietrărie a lui Mairovitz. ::

Execută și reparază

lucrări de sculptură artistică

figurate și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, totfelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pelângă prețurile cele mai ieftine și serviciu conștiințios.

— Atelierul de fotografiat a lui —

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenca acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvár, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.
 Referindu-vă la „Tribuna” veti avea favor în prețuri.

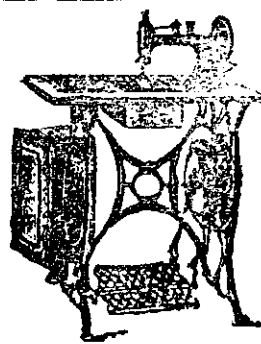
Mașini de scris **IDEAL** și **ERICA**
 Gramofoane

Mașini de cusut **VERITAS**

(fabricație proprie) deasemenca cele mai solide părți constitutive: panglici de culoare, șuruburi de copiat, ace, plăci etc. se găsesc la

specia
 total: **Barthelmie György**

Brassó, Weisz M.-u. 23.

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier — — mechanic din Transilvania. — —

Atelier pentru reparat mașini speciale de scris, de ori-ce sistem și fabricație, deasemenca aparate mecanice fine etc.

Scoală de scris cu mașina.

Pianuri sau Harmoniuri

se cumppără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu

Str. Clsnădiei 9. (vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman), întemeiat la anul 1867 ca I-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și întrebuințate: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică.

Sortiment bogat de pianuri de închiriat.

Plătire în rate după dorință.

Pianuri vechi să primesc ca schimb.

HOFFMANN SÁNDOR, Arad, Edificiul Teatrului.

Mare asortiment de:

Confecțiune p. dame

și

Paltoane de iarnă pentru băieți.

Stofe, catifele și materii pentru vestminte de casă.

Barcheturi, Tenise, Pânze și Albituri.

Cumpărare ocazională de câteva bucăți de

COVOANE PERZIANE.

Se primesc și doi învățăcei buni.

Cassa de păstrare soc. pe acții din Szászabánya.

Convocare.

P. T. domni acționari ai institutului »Cassa de păstrare societate pe acții« din Szászabánya se convoacă la a

XV-a adunare generală ordinară

care se va ține în Szászabánya, în localitățile institutului Duminecă, în 19 Februarie 1911 st. n. la orele 2 d. a.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcțiunii și subșternerea bilanțului.
 2. Raportul inspecțiunii.
 3. Impărțirea profitului curat, votarea absolutului pentru direcțiune și inspecțiune și fixarea timpului pentru solvarea dividendei.
 4. Alegerea alor 7 membrii în direcțiune.
 5. Esmiterea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.
- Se atrage atențiunea domnilor acționari, că bilanțul și contul »Perdere și Profit« censurate și aprobate de către inspecțiune, sunt puse în vedere publică în cancelaria institutului (§ 46, punct 3 din statute)
- Din ședința direcțiunii, ținută în 20 Ianuarie 1911.

Direcțiunea

ACTIVA

Contul Bilanț pe 1910.

PASIVA

Cassa — Kézpénz — Cassa — — — — —	11760 11	Capital de acții — Részvénytőke — Actien-capital — —	250000 —
Escompt de cambii — Váltótárca — Wechselportefeuille	302904 42	Fond de rezervă — Tartalékalap — Reservefond — —	70102 19
Credite cambiale hipotecare — Jelzálogilag bizt. váltók —		Depuneri — Takarékbetétek — Spareinlagen — — —	456647 65
Wechseln mit hyp. Deckung — — — — —	246582 —	Reescompt — Visszleszámitolás — Reescompte — —	88690 —
Imprumut hipotecar — Jelzálogkölcsön — Hypot. Darlehen	242711 —	Cautiune — Biztosíték — Caution — — — — —	2000 —
Efecte — Értékpapírok — Effecten — — — — —	39245 —	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék — Unbe-	
Casa institutului și alte realități — Intézeti ház és más		hobene-Dividende — — — — —	74 —
ingatlanok — Instituts-Gebäude und andere Realitäten	42239 91	Diversi creditorii și interese transitorii — Különféle hite-	
»Giro-Conto« la banca Austro-Ungară — »Giro-Conto«		lezők és átmeneti kamatok — Diverse Creditoren und	
az osztrák-magyar banknál — »Giro-Conto« bei der		transitorische Zinsen — — — — —	8181 —
Oest.-Ung. Bank — — — — —	693 31	Profit curat — Tisztanyereség — Reingewinn *) — —	25138 87
Mobiliar după amortizare — Butorzat leírás után — Ge-			
schäfts-Einrichtung nach Abschreibung — — — — —	1607 06		
Diversi debitori — Különféle adósok — Diverse Debitoren	13091 40		
	900834 21		900834 21

DEBIT

Contul Perdere și profit.

CREDIT

Interese de depuneri capitalizate — Tőkesített takarékbetét		Interese de escompt — Váltókamat — Wechsel-Zinsen	22081 3
kamat — Zinsen nach capitis. Einlagen — — — — —	21499 92	Interese după credite cambiale hipotecare — Jelzálogilag	
Interese după depuneri ridicate — Kifizetett takarékbetét		biztosított váltókamat — Wechsel-Darlehen mit hyp-	
kamat — Zinsen nach behob. Einlagen — — — — —	296 22	Deckungs-Zinsen — — — — —	17487 —
Interese de reescompt — Visszleszámitolási kamat — Rees-		Interese hipotecare — Jelzálogkölcsönkamata — Hyp-	
compte Zinsen — — — — —	3220 14	Darlehen-Zinsen — — — — —	19372 —
Salare — Fizetések — Gehalte — — — — —	6080 —	Interese după efecte — Értékpapirkamat — Zinsen nach	
Spese de manipulare — Kezelési költségek — Manipula-		Effecten — — — — —	1521 —
tions-Spesen — — — — —	2578 63	Provisiuni — Provisiók — Provisionen — — — — —	4231 —
Amortizare — Leírás — Abschreibung — — — — —	178 56	Venit dela realități — Ingatlanok utáni bevétel — Realitäts-	
Contribuție după interese depuneri capitalizate — Tőkesített		Einkomen — — — — —	496 —
takarékbetét kamata — Steuer nach capitalis. Einlagen	2150 —	Alte venite — Más bevételek — Diverse-Einkünfte	3118 —
Contribuție după interese de depuneri ridicate — Kifizetett			
takarékbetét kamata — Steuer nach behobenen Einlagen	29 62		
Contribuție erarială și comunală — Állami és községi adó			
— Stats und Gemeinde Steuer — — — — —	7656 63		
Competințe de timbru — Bélyegilleték — Stempelgebühr	83 64		
Profit curat — Tiszta nyereség — Reingewinn *) — —	25138 87		
	68912 23		68912 23

Szászabánya, 31 Decembrie 1910.

I. Chirilă m. p.
director executiv.

V. Munteanu m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Dr. Al. Coca m. p.

S. Vitian m. p.

Pavel Corkan m. p.

Ștefan Iuku m. p.

Subsemnata inspecțiune am examinat Bilanțul și Contul-Perdere-Profit și confrontându-le cu registrele principale și auxiliare, le-a aflat esacte. — Aluiriott felügyelő-bizottság a »Mérleg« valamint a »Nyereség- Veszteség-számlát a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk és teljes megegyezésben találtuk.

COMITETUL DE INSPECȚIUNE: — FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Ion Manciú m. p.

Velca Sirbu m. p.

George Lolla m. p.

Pavel Vițan m. p.

Sofronie Micu m. p.

Teodor Ilana m. p.

președinte.

*) Impărțirea profitului curat de K 25,138.87, = 6% fondului de rezervă K 1508.33, dividendă K 20,000.—, tantieme direcțiunii, inspecțiunii și funcționarilor K 1034.65, marce de prezență K 1390. Remunerații K 1204.89.